

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΔ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1967 | ΑΡ. 5

ΠΝΟΗ ΕΑΡΟΣ ΕΝ ΜΕΣΩ ΧΕΙΜΩΝΙ

«Ἀρχὴ ἀρίστη πάντων μὲν Θεός, ἀρετῶν δὲ ἀρίστη ἢ εὐσέβεια», λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. Ὁ ἡλιακὸς καὶ πανεπιστήμων νοῦς του κατενόει πλήρως, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἀπέραντος καὶ ἀβυθομέτρητος καὶ ἡ ζωὴ ἀπειρόμορφος· καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνον τῆς ἀληθείας καὶ μεμονωμένας ἀκτῖνας τοῦ θεοῦ φωτός της εἶναι δυνατὸν νὰ προσδεχθῆ κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν του· τὸ δὲ πλήρωμά της εὐρίσκεται καὶ βεβαιοῦται ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἐκήρυττεν, ὅτι εἶναι ἄσοφοι καὶ μωροί, ὅσοι μὲ τὴν ἄπτερον φύσιν των ἀδυνατοῦν ν' ἀρθῶσιν ὑπεράνω τῆς πεπερασμένης καὶ φθαρτῆς ὕλης, εἰς τὴν πνευματικὴν κατανόησιν τῆς δομῆς τοῦ Σύμπαντος. Καὶ ὅτι οἱ ἄσεβεῖς, καὶ ὅσοι ἀγνοοῦν τοὺς νόμους τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, εἶναι ἐπίβουλοι καὶ ἐχθροὶ τῆς Πολιτείας· διότι ἐπὶ τῶν νόμων αὐτῶν θεμελιοῦται καὶ στηρίζεται ἡ εὐδαιμονία της καὶ ἡ προκοπὴ της.

★

Ἡ σημερινὴ ὅμως συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὀρθολογιστικὴ καὶ ὕλιστικὴ· καὶ ἀρνεῖται πᾶσαν μεταφυσικὴν. Καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τοὺς θετικιστάς, οὔτε εὐπρεπὲς εἶναι οὔτε καὶ λογικόν, νὰ ὀμιλῇ τις διὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἀγνοεῖ, καὶ εἶναι ἀναπόδεικτα καὶ χωρὶς ἀνταπόκρισιν εἰς τὴν προσωπικὴν ἐμπειρίαν καὶ εἰς τὴν φυσικὴν πραγματικότητα, ἀποστρέφουν τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ θεοῦ κόσμου· καὶ πιστεύουν μόνον εἰς τὸν κόσμον τῶν ὀρατῶν καὶ τῶν ἀπτῶν πραγμάτων. Ἡ

ὑψηλὴ εὐδαιμονία τοῦ «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» εἶναι ὅλως ἀκατανόητος δι' αὐτούς. Μειδιοῦν διὰ τοῦτο μωρῶς εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων Θεός καὶ ἀθανασία. μυκτηρίζουν αὐθαδῶς τὴν θρησκείαν· καὶ ἀπολακτίζουν προπετῶς τὰς ἠθικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς καθόλου ἀξίας· τὰς ὁποίας θεωροῦν κατάλοιπα σκοτεινῶν χρόνων ἀπαιδευσίας, τῆς ὁποίας τὰς πλάνας καὶ τὴν ἀχλὺν διεσκόρπισε—κατ' αὐτούς—τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης! Καὶ πληθύνονται δυστυχῶς ὁσημέραι τὰ—ὡς ἄλλη κεφαλὴ Μεδούσης—ἀπολιθοῦντα τὰς συνειδήσεις κηρύγματα. Καὶ στεῖρουσιν αἱ ζωοπάροχοι πηγαὶ τῆς πνευματικῆς τοῦ κόσμου ἐνοράσεως. Καὶ ἐπειδὴ ὁ προσανατολισμὸς τοῦ πνεύματος καθορίζει καὶ τὰς ψυχικὰς διαθέσεις, ἡ ζωὴ ἀποσκληρύνεται εἰς ἀντιπνευματικὴν ἀδράνεια. Καὶ ἡ πορεία της ἀποβαίνει χωρὶς ὕψιστον τέλος καὶ σκοπὸν· καὶ χωρὶς Θεόν. Καὶ συνδρόμως ἀσταθῆς, καὶ στεῖρα εἰς συναίσθημα. Διότι, «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν». Καὶ μόνον τὸ πῦρ τῆς θείας ἀγάπης εἶναι δυνατὸν ν' ἀναχωνεύσῃ τὴν στεριότητά της καὶ τὴν νάρκωσίν της.

★

Ἡ πίστις ὅμως δὲν εἶναι ἐξαναγκασμός. Εἶναι κύβωτοις πραγμάτων μὴ βλεπομένων», κατὰ τὸν ἀθάνατον ὀρισμὸν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Προσανατολίζεται πρὸς τὸν κόσμον τοῦ θεοῦ μυστηρίου. Καὶ εἶναι ἔργον ἐλευθέρως ἐκλογῆς καὶ ἀποφάσεως. Εἰς οὐδένα δὲ λαὸν εἰσέδυσέ ποτε τόσον εἰς βάθος,

ὅσον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἰδικοῦ μας. Κατὰ τοὺς τελευταίους ἕως αὐτοὺς καιροὺς ὑπερπλεόνασαν, ὡς φαίνεται, καὶ παρ' ἡμῖν οἱ θετικισταί. Καὶ ὅπως ἀβασανίστως, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ἐγκληματικῶς, δηλητηριάζεται τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας. Διότι καὶ αἱ σοβαρώτεροι τῶν ἐφημερίδων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀντλοῦν σήμερον οἱ πολλοὶ τὸ ἰδεολογικὸν των περιεχόμενον, δημοσιεύουν καθημερινῶς «χωρὶς περισκεψιν καὶ χωρὶς αἰδῶ», ἐμετικὰς αὐτόχρημα κοσμοθεωρίας περὶ Θεοῦ, περὶ ψυχῆς, περὶ πνεύματος, περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς, καὶ περὶ παντὸς τοῦ ἐπιστητοῦ τὰς ὁποίας διαρρήδην καὶ κατηγορηματικῶς ἀποκρούει ἡ σοβαρὰ ἐπιστήμη. Ὅπως δὲ μάλιστα προσφάτως μία ἐξ αὐτῶν ἐξήγγελλεν ἐντυπωσιακῶς, ὅτι εἰς τὴν Ἀμερικὴν—ποῦ ἄλλοῦ;— εὐδοκίμεϊ καὶ λαμβάνει διαστάσεις, μὲ τάσεις μάλιστα παγκοσμίου ἐπιβολῆς, ἡ «νέα Θρησκεία τῆς ὑπερευδαιμονίας», ποῦ ἐπαγγέλλεται τὴν δημιουργίαν νέου πολιτισμοῦ καὶ θεμελιούται «εἰς τὴν ἄρνησιν πάσης ἠθικῆς καὶ πάσης συμβατικότητος»!

★

Καὶ ἐρωτῶμεν. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ ἀποναρκοῦται καὶ πῶς νὰ μὴ δηλητηριάζεται ἡ πίστις καὶ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ μας, ὅταν τόσον ἀνέτως καὶ τόσον ἀπροσέκτως σπεύρωνται ἐπάνω εἰς τὴν ζώφυτον περὶ τὴν εὐσέβειαν γῆν τῆς Ἑλλάδος τόσον κακογόνα καὶ τόσον δηλητηριώδη σπέρματα; Πιστεύουν λοιπὸν οἱ γράφοντες, ὅτι αἱ νοσηραὶ φαντασιοπληξίαι καὶ τὰ πυρετικὰ παραληρήματα τῆς ὀρθολογίζουσας—ἢ μᾶλλον παραπαιούσης—Δυτικῆς σκέψεως, τὰ ὁποῖα ἐξαγγέλλουν, γεννοῦν τὸ θεῖον φῶς τῆς ἀληθείας ἐντὸς τῶν συνειδήσεων, καὶ ὅτι προάγουν τὸν λαόν μας· ἢ μήπως ἀντιθέτως τὸν καταμολύνουν μὲ τὰς ἀγελαίας οὐτοπίας τοῦ ἀντιθέου κομμουνισμοῦ; Πῶς νὰ μὴ ἀποσπώμεθα συνεχῶς ἀπὸ τὰ πατροπαράδοτα βιώματά μας, καὶ πῶς νὰ διαφυλαχθῇ ἡ εὐγένεια τοῦ ἡθους καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, ὅταν τόσον εὐθνή—εὐθνηοτάτη μάλιστα—εἶναι ἡ παρεχομένη εἰς τὸν λαόν μας διαφώτισις περὶ τῶν ὑψίστων ἀληθειῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων σχολικῶν βάθρων, καὶ καθ'

ὅλην τὴν ἐναγώνιον ζωὴν του; Πῶς νὰ μὴ ἀποβαίνωμεν μονήρεις καὶ παραπαίοντες, καὶ πῶς νὰ μὴ διερχώμεθα, κατὰ κοινήν ὁμολογίαν, καιροὺς δεινῆς κρίσεως, ὅταν ἡ ἡγετικὴ τάξις τοποθετῇ ἐπιδεικτικῶς τὸ νόημα τῆς ζωῆς εἰς τὸν πλοῦτον—τὸν ὀπωσδήποτε ἀποκτώμενον πλοῦτον—εἰς τὰς ἀνέσεις, εἰς τὴν πολιτικὴν δύναμιν, καὶ εἰς τὰς ἀσυδότης ὑλικὰς ἀπολαύσεις; Καὶ πῶς ἀκόμη, ὅταν ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ θεότευκτος Κιβωτὸς τῆς Σωτηρίας μας καὶ τὸ Διοπετὲς Παλλάδιον τοῦ Γένους μας, ἀποβαίῃ καθημερινῶς στόχος ἀδίκων ἐπικρίσεων καὶ ἐπιθέσεων;

★

Καὶ εἴμεθα ἀληθῶς εὐτυχεῖς, ὅτι τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως πρὸς τὰς τιμίας ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς μας παραδόσεις, τῆς ὑποταγῆς τοῦ κατωτέρου λόγου πρὸς τὸν ἀνώτερον—τὸν Ὑῖον καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ,— καὶ γενικώτερον τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Οἶκον τοῦ Πατρὸς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὡς ὁ ἄσωτος υἱὸς τῆς Εὐαγγελικῆς Παραβολῆς ἀπεμακρύνθημεν, τρεφόμενοι μὲ κέρατα, τὸ ἠκούσαμεν προσφάτως ἀπὸ δύο ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν ἐκπροσώπων τῶν θετικῶν Ἐπιστημῶν. Καὶ τόσον ὁ Πρύτανης τῆς Α.Σ.Ο.Ε.Ε., ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Στεριώτης, ὅσον ὁ Προπρύτανης τοῦ Ε.Μ.Π. καὶ Ὑπουργὸς τῶν Δημοσίων Ἔργων κ. Πίππας ὑπεστήριξαν, ὅτι ἀληθῆς πρόοδος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἔξω τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας. Καὶ ὅτι τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, δὲν εἶναι πρόβλημα παραγωγῆς ἀπλῶς περισσοτέρων ἀγαθῶν. Ἀλλὰ κυρίως ἠθικῆς καὶ δημιουργίας νέων σχέσεων μεταξὺ λαῶν καὶ ἀτόμων. Καὶ ὅτι ἡ τεχνικὴ καὶ αἱ ἱλιγγιώδεις κατακτήσεις της μαρτυρεῖ μὲν τὴν δύναμιν καὶ τὴν λαβὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως· δύναται ὅμως, ὅταν στερῆται ἠθικῆς, νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ἀφανισμόν τοῦ κόσμου. Καὶ ὑπῆρξαν τὰ κηρύγματα αὐτά, πνοὴ ἔαρος ἐν μέσῳ χειμῶνι.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

IB'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

Μακαριώτατον Χρυσόστομον,
Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Ἀθήνας

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, σήμερον δέχεται ἡ Βηθλεέμ τὸν Καθήμενον αἰεὶ μετὰ τοῦ Πατρὸς· σήμερον οἱ Ἄγγελοι τὸ Βρέφος τὸ τεχθέν θεοπρεπῶς δοξολογοῦσι» (Στιχ. μετὰ τὸν Πολυέλεον).

Νοερῶς πάλιν μεταφερόμεθα πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν Βηθλεέμ. Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς ὀρῶμεν τὸ θεῖον Βρέφος ἀνακείμενον ἐν φάτνῃ. Μετὰ τῶν Ἀγγέλων δοξολογοῦμεν Αὐτό, μετὰ δὲ τῶν ποιμένων καὶ τῶν μάγων ὑποκλινόμεθα ἐνώπιον τοῦ τεχθέντος Σωτῆρος τοῦ Κόσμου.

Κατὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως ἐνθυμούμεθα ὀλόκληρον σειρὰν εὐαγγελικῶν γεγονότων καὶ ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐγκάρδιον ἑορτιον χαιρετισμόν.

Εἶθε νὰ φυλάττῃ τὸ γεννηθὲν ἐν Βηθλεέμ Θεῖον Βρέφος τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τοὺς Ἀρχιεπίσκοπους, τοὺς ποιμένας καὶ τοὺς πιστοὺς τῆς θείας προνοίας πεπιστευμένης Ἐκκλησίας τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἐν καλῇ ὑγείᾳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ νὰ εὐλογῇ ὅλους τοὺς κόπους καὶ τὰς ὠραίας προσπαθείας ὑμῶν.

Τὸ ἐπιτέλλον ἔτος 1967 εἶθε νὰ εἶναι εὐλογημένη περίοδος εἰρήνης καὶ ἐποικοδομητικῆς προσπάθειας εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

«Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων» (Ἀποκ. κβ', 21)

(Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε).

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
Ταπεινὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς

† Ὁ Βαρσοβίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Βαρσοβία, Χριστούγεννα 1966

II'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΑΓΑΣ

Μακαριώτατον Χρυσόστομον,
Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,
Πολυσέβαστε Δέσποτα,

Ἐνισχυόμενοι ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, ἐπλησιάσαμεν τὴν λαμπρὰν ἑορτὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἠξιώθημεν νὰ διέλθωμεν τὴν ἀνοικτὴν πύλην αὐτῆς τῆς μυστηρίου ἡμέρας καὶ νὰ προσκυνήσωμεν τὸν σαρκαθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν κενωθέντα διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ὁ χορὸς τῶν Ἀγγέλων ἀνήγγειλεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸ τὸ θαυμαστὸν γεγονός, ψάλας ἀνωθεν τῆς πτωχῆς φάτνης τὸ ἕως τότε μὴ ἀκουσθὲν ἄσμα τῆς εἰρήνης: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Χαίροντες πνευματικῶς, ἑορτάζομεν τὴν ἔλευσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, τοῦ εὐδοκήσαντος νὰ φέρῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπὸ μακροῦ προσδοκωμένην συμφιλίωσιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ σῶσῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ τὰς ἁγίας αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τῆς εἰρήνης δεόμεθα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος θείου Βρέφους Χριστοῦ, ὅπως χάριση εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον τὴν ἀναφαίρετον εἰρήνην Αὐτοῦ, φιλαδελφίαν καὶ ἀμοιβαίαν κατανόησιν καὶ ὅπως φέρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν χαρὰν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐημερίαν.

Μὲ αἴσθημα βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς Ὑμᾶς, ἐξ ὀνόματός μου καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, θερμῶς προσαγορεύω καὶ χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς θεοφιλεῖς Ἱεράρχας τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας Ὑμῶν ἐπὶ τῇ κεχαριτωμένῃ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει. Δεόμεθα ταπεινῶς τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀνακαινίσῃ καὶ ἐνισχύῃ τὰς δυνάμεις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ χαρὰν τῆς πνευματικῆς ποιμένης Ὑμῶν καὶ χαρίζῃ Ὑμῖν ἐπὶ

Η ΕΝ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΩ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΕΟΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

ΙΑ'

21. Αἱ Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι καὶ τὰ Σύμβολα. Πολὺ ὀρθῶς ὁ ἐπίσκοπος Salisburg Ἰωάννης ἐπισκεψάμενος ἐν ἔτει 1898 τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντῖνον Ε' ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας ὡς πρὸς μὲν τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας παρετήρησεν, ὅτι ἡ προφύλαξις αὐτῆς ἀπὸ τῆς πλάνης εἶναι ἔργον οὐχὶ ἀνθρώπων, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ὅστις εἶναι ἀχώριστος μετ' αὐτῆς ὡς Κεφαλὴ ταύτης, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντος ἁγίου Πνεύματος, τοῦ καθοδηγοῦντος αὐτὴν εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν¹, ὡς πρὸς δὲ τὸ κῦρος καὶ τὸ ἀλάθητον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐτόνισεν, ὅτι τότε αἱ ἀποφάσεις των εἶναι ἔγκυροι, ὅταν εὕρεθοῦν σύμφωνοι πρὸς τὴν ἁγίαν Γραφὴν καὶ ἐὰν γίνουσι δεκταὶ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας². Μετὰ τὰς διακηρύξεις του ὅμως ταύτας περιῆλθεν εἰς προφανῆ πρὸς ἑαυτὸν ἀντίφασιν, ὅταν προσέθεσεν, ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας θεωρεῖ ἑαυτὴν οὐχὶ δεσμευμένην ὑπὸ τῶν διατάξεων τῆς ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς συνόδου». Πολὺ δὲ περισσότερο ἀντιτίθενται πρὸς τὰς ὡς ἄνω ἀληθείας, τὰς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Salisburg ὁμολογηθείσας, οἱ καὶ κατ' ἄλλων Οἰκουμενικῶν συνόδων καταφερόμενοι Ἀγγλικανοί, ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐγένετο λόγος.

Πράγματι· περὶ τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων δὲν καλοῦνται ν' ἀποφασίσωσι σήμερον αἱ Ἐκκλησίαι καὶ νὰ ἐκδηλωθῇ περὶ αὐτῶν ἡ καθολικὴ τῆς Ἐκκλησίας συνείδησις. Ἡ τοιαυτὴ ἐκδήλωσις ἔχει ἤδη λάβει χώραν πρὸ αἰῶνων ὁλοκληρῶν καὶ εἰς καιρούς, καθ' οὓς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρχεν ἀδιαίρετος. Οὐχὶ δὲ ἄνευ ἀγώνων, συχνάκις παρατεταμένων καὶ σφοδρῶν, ἐπεβλήθη τὸ κῦρος τῶν συνόδων τούτων κατὰ τῆς ἀντιτασσομένης πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν πλάνης, πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ὁποίας καὶ συνεκλήθησαν αἱ σύνοδοι αὗται, αἵτινες καὶ ὑπὸ τῶν πεισμόνως εἰσηγουμένων ἐκαστοτε τὴν πλάνην αὐτὴν αἰρετικῶν σφοδρῶς κατεπολεμήθησαν. Συγκεκριμένως δὲ ὡς πρὸς τὴν Ἐβδόμην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον θὰ εἴχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι δὲν ἦτο μόνον τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων³,

1. Εἰσηγήσεως Θυατείρων σελ. 4.
2. Αὐτόθι σελ. 12.

μήκιστον ἄκραν ὑγείαν, εἰρήνην, ἡσυχίαν καὶ πᾶσαν εὐημερίαν.

Διαπνεόμενος ὑπὸ τῆς κοινῆς μας χαρᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ τὴν ἀγάπην τῆς καρδίας μου ἀδελφικῶς περιπτύσσομαι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος ταπεινὸς ἐκέτης, ἀδελφὸς καὶ θαυμαστής.

† Ὁ Πράγας ΔΩΡΟΘΕΟΣ
Πράγα, Χριστούγεννα 1966

τὸ ὁποῖον συνεκλήθη αὕτη νὰ ἀντιμετωπίσῃ, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων λειψάνων καὶ τὸ τῆς πρεσβείας τῶν ἁγίων καὶ τῆς Θεοτόκου, ὁλόκληρον δηλαδή τὸ πολυσύνθετον θέμα, ὅπερ ἀπασχολεῖ καὶ σήμερον μετὰ τῶν λοιπῶν Διαμαρτυρομένων καὶ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν. Διότι ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Γ' μετὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων ἠρνεῖτο καὶ τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων λειψάνων καὶ τὰς πρεσβείας τῶν ἁγίων καὶ τῆς Θεοτόκου, κατεστράφησαν δὲ καὶ ἅγια λείψανα κατὰ τὰς πρώτας ἐκρήξεις τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν εἰκόνων³. Ἀλλ' εὐθὺς ἐσημειώθη ἀντίδρασις σοβαρὰ ἐκ τῆς Ρώμης καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων Θεοδώρου, Ἀντιοχείας Θεοδώρου καὶ Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶ, σύνοδος δ' ἐπισκόπων τῆς Δύσεως συνελοῦσα ἐν Λατερανῶ ἀνεθεμάτισε τὴν ὑπὲρ τῶν εἰκονομάχων παρὰ τὴν Χαλκηδόνα ἐκ 338 ἐπισκόπων συγκληθεῖσαν τῷ 754 σύνοδον⁴. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας τοῦ Λέοντος Γ' τοῦ Ἰσαύρου, διέκοψαν πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐτὴν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν μετὰ τοῦ εἰκονομάχου πατριάρχου Κων/λεως, ὁ δὲ Ἱεροσολύμων Θεόδωρος συγκροτήσας καὶ σύνοδον κατέκρινε τὴν εἰκονομαχίαν⁵. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δηλαδή μεγάλα τμήματα τῆς ἐνιαίας Ἐκκλησίας ἀντέδρασαν καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι, ἐκτὸς τοῦ Κων/λεως τοῦ ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαρθρωμένου, ἀπεκήρυξαν τὴν πλάνην. Καὶ ὅταν τῷ 786 συνῆλθεν ἡ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρισθεῖσα ὡς Ἐβδόμη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ κατακρίνασα τοὺς εἰκονομάχους, καὶ πάλιν μετὰ τριάκοντα περίπου ἔτη (τῷ 815) ὑποκινουμένη καὶ πάλιν τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος Ε' τοῦ Ἀρμενίου συνεκλήθη δευτέρα εἰκονομαχικὴ σύνοδος, ἀλλ' ὅτε καὶ ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἀπεβίωσεν, ἤρκεσεν ἐν δ η μ ο ὕ σ ἄ τ ι ς σύνοδος ν' ἀποκαταστήσῃ ὀριστικῶς τὸ κῦρος τῆς Ἐβδόμης Συνόδου. Καὶ παρέμεινε μὲν καθ' ἅπαντα τὸν ἑνατον αἰῶνα ἡ Φραγκικὴ Ἐκκλησία μὴ ἀποδεχομένη τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης τοῦ 786. Ἐν τέλει ὅμως ὑπεχώρησε καὶ αὕτη ἀναγνωρίσασα τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων⁶.

Τὸ ὅτι λοιπὸν ἐπανατίθεται ζήτημα περὶ Εἰκόνων καὶ ἱερῶν λειψάνων καὶ πρεσβείας τῶν ἁγίων ὑπὸ τῆς κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα προσχωρησάσης εἰς τὴν Μεταρρυθμιστὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, πρωτίστως μὲν ὑπονοεῖ, ὅτι κατὰ τοὺς προηγηθέντας δέκα καὶ ἕξ αἰῶνας ἐκράτησεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἡ πλάνη, κυριαρχήσασα καὶ ὅτε Λέων ὁ Ἰσαυρὸς ἐπέζητησε νὰ ἀπαλλάξῃ ταύτην ἐξ αὐτῆς. Ἐπειτα δὲ ἐφ' ὅσον ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δέχεται τὴν πρώτην καὶ δευτέραν Οἰκουμ. Συνόδους τὰς ἐπικυρωσά-

3. Β. Στεφανίδου, ἐνθ' ἄν. σελ. 233 - 234.

4. Αὐτόθι σελ. 246.

5. Ἀ. Δ. Κυριακοῦ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἐκδ. Β' τόμ. Α' σελ. 335.

6. Αὐτόθι σελ. 341.

σας τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, παρασύρεται καὶ εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτήν, ὅταν διαμφισβητῆ τὸ κύρος τῆς Ἐβδόμης. Διότι τὸ νὰ θέτῃ τις ὑπὸ συζήτησιν πάλιν ζητήματα λυθέντα ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐβδόμης κατ' οὐσίαν δὲν πρᾶττει διάφορόν τι ἀπὸ τὸν προβάλλοντα ἀμφισβητήσεις καὶ περὶ ζητημάτων λυθέντων ὑπὸ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας Συνόδου.

Εἶναι δ' ἀληθῶς περιεργον καὶ ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτον, ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς ἐξαρθέντος ὡς κυρίου καὶ ὑψίστου σκοποῦ τῆς ὀπωσθήποτε ἐπιτεύξεως τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, μετ' εὐκολίας πολλῆς τείνουν νὰ παραμερισθοῦν μετὰ τοῦ κύρους τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ δόγματα. Δὲν εἶναι μόνον ἡ Εἰσήγησις τοῦ ἁγίου Θυατείρων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναζητοῦνται δικαιολογίαι, ὅπως ἀμβλυνοῦνται μέχρις ἐξαφανίσεως ἡ διαφωρία τῶν Ἀγγλικανῶν ἡ ἀρνούμενη τῆς Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς καὶ εἰσαγωγῆς διακρίσεις ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς⁷. Πρὸς ἐπίτευξιν συμφωνίας καὶ μεγαλειτέρας προσεγγίσεως μετὰ τῶν Ἀντιγαλκιδονίων ἐκινδύνευσαν νὰ παραμερισθοῦν καὶ αἱ ὑπὸ τούτων διαμφισβητούμεναι Οἰκουμενικαί, νὰ ἐπιστεφθῆ δὲ διὰ τοῦ φωτιστεφάνου τῆς ἀγιότητος καὶ ὁ Διόσκορος. Ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς προσωπικότητος, ἣτις ἔδωκε τὴν καταπληκτικὴν συνέντευξιν εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ἔθνος» τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου διημφεσβητήθη καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ σχῆμα, διότι «ἐπίσημος πρᾶξις τοῦ Σχίσματος οὐδέποτε ἐγένετο. Ποτέ! Οὔτε ἀπὸ σύνοδον ἀπὸ πλευρᾶς Ὁρθοδόξου, οὔτε ἀπὸ τὸν Πάπαν ἀπὸ πλευρᾶς Δύσεως».

Ἄλλ' εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ὑπεθυμίσωμεν, ὅτι οἱ μεγάλοι αἰρετικοὶ τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων κατεκρίθησαν ὑπὸ συνόδων τοπικῶν, τῶν ὁποίων τὰ μέλη ἦσαν πολλάκις ὀλιγαριθμότερα τῆς ἐνδημούσης συνόδου, ἣτις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Κηρουλαρίου διὰ τοῦ ἐκδοθέντος ἀναθέματος ἐτελείωσε τὸ σχῆμα; Ὁ πολὺς Μοντανὸς ἐν ἔτει 170 καὶ ὁ τοσοῦτον εἰς αἰρέσιν προκόψας Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐν ἔτει 264-268, καὶ οἱ τόσοι Γνωστικοὶ ὑπὸ συνόδων τοπικῶν δὲν ἀνεθεματίσθησαν καὶ δὲν ἀπεκόπησαν ὀριστικῶς τοῦ ὑγιοῦς σώματος τῆς Ἐκκλησίας; Αἱ Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι εἶναι θεσμὸς μόλις κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν αὐτοκρατόρων. Δὲν ἀνεδείκνυε δὲ ταύτας Οἰκουμενικὰς οὔτε τὸ συγκαλοῦν αὐτὰς αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν παρακαθημένων εἰς ταύτας ἐπίσκοπων, οὔτε τὸ ὅτι ἀντεπροσωπεύοντο εἰς αὐτὰς αἱ ἀπανταχοῦ Ἐκκλησιαὶ πᾶσαι. Καθίστα ταύτας Οἰκουμενικὰς τὸ ὅτι διηρμήνευον ἐπακριβῶς καὶ ἀνοθεύτως τὴν παράδοσιν καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἰς τρόπον ὥστε ὄχι μόνον οἱ συγκροτοῦντες αὐτὰς ἐπίσκοποι μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν δογματικῶν τῶν ὄρων ἀνεφώνουν ἐν ἐνὶ στόματι: «Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων», ἀλλὰ καὶ ἡ κοινὴ τῆς Ἐκκλησίας συνειδήσις μεθ' οἰασθήποτε τυχῶν ταλαντεύσεις κατέληγε σταθερῶς καὶ ἀκλονήτως νὰ ἐπαναλάβῃ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης τὸ αὐτό. Ἰπῆρξαν καὶ ἄλλαι ἐκτὸς τῶν ἑπτὰ σύνοδοι, αἵτινες συνεκλήθησαν

ὡς Οἰκουμενικαί. Καὶ ἡ κοινὴ τῆς Ἐκκλησίας συνειδήσις ἀπεκέρυξε ταύτας καὶ τὸ κύρος τῶν ἐξεμνηδυνίσθη ὑπὸ τῶν κατακραυγῶν τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου. Ἡ πρώτη εἰκονομαχικὴ σύνοδος ἀπετελεῖτο ἐκ 338 ἐπισκόπων⁸, πάντες δὲ οἱ ἐπίσκοποι, οἱ εἰς τὸ κράτος τοῦ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ τοῦ διαδόχου του Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου περιλαμβανόμενοι, εἶχον παρασυρθῆ εἰς τὴν εἰκονομαχικὴν πλάνην καὶ μόνον οἱ μοναχοὶ τοῦ Βυζαντίου διεξήγον τὸν κατ' αὐτῆς ἀγῶνα. Καὶ αἱ σύνοδοι τῆς Σαρδικῆς (343) καὶ ἡ τῆς Ἐφέσου τοῦ 449, ἡ ἐπικληθεῖσα ληστροική, συνεκλήθησαν ὡς οἰκουμενικαί, ἀλλ' ἐξέπεσαν ἀποκηρυχθεῖσαι ὑπὸ τῆς κοινῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως⁹. Ὡς πρὸς δὲ τὴν σύνοδον τοῦ Κηρουλαρίου λησμονοῦνται πρῶτον μὲν, ὅτι ὁ τότε αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος «δὲν εἶδεν εὐχαρίστως τὴν διάρρηξιν τῶν σχέσεων τῶν δύο ἐκκλησιῶν ἕνεκα πολιτικῶν λόγων»¹⁰. Τὸ ὑπὲρ τοῦ σχίσματος λοιπὸν ρεῦμα τοῦ ἐκκλ. πληρώματος ἦτο τόσον ἰσχυρῶς δεδηλωμένον, ὥστε δὲν ἴσχυσεν οὐδὲ ἡ θέλησις τοῦ αὐτοκράτορος νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτό. Δεύτερον δὲ καὶ αἱ ἐπακολουθήσασαι κατὰ πρωτοβουλίαν τῶν αὐτοκρατόρων ἀπόπειραι πρὸς ἔνωσιν καὶ μάλιστα ἡ διὰ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου ἐναυάγησαν πᾶσαι, τῶν μὲν φιλενωτικῶν πατριαρχῶν παραδοθέντων εἰς κατάκρισιν, Μάρκου δὲ τοῦ Εὐγενικοῦ ἀγιοποιηθέντος καὶ τῶν ὑπογραψάντων τὴν ἔωσιν ἐν Φλωρεντίᾳ ὑποβληθέντων εἰς καθαίρεσιν. Καὶ τρίτον, ἐὰν ἠθέλομεν ἀθετήσῃ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀναθέματος, τὴν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ Κηρουλαρίου καὶ δέκα τεσσάρων ἀκόμη Μητροπολιτῶν, ἐπικυρωθεῖσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν ἄλλων πατριαρχῶν, τί θὰ ἐλέγομεν διὰ τὴν σημερινὴν ἄρσιν τοῦ ἀναθέματος τὴν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ Κων/λεως καὶ δέκα μόνον Μητροπολιτῶν, μειοψηφισάντων δὲ δύο μελῶν τῆς Συνόδου καὶ ἐκδηλωσάντων ἀντιρρήσεις διὰ τὴν ἄρσιν ταύτην; Ἐπὶ πλεόν τόσαι ἀνακηρύξεις αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν καὶ πατριαρχείων δὲν ἐλέγοντο ὑπὸ ἐνδημουσῶν συνόδων παρὰ τὸ ὅτι αἱ ἀνακηρύξεις οὗται ἀνάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων; Μὴ βάλλωμεν λοιπὸν κατὰ τοῦ ἰδίου ἡμῶν κύρους καὶ μὴ κατευθύνωμεν τὰ ὄπλα ἡμῶν πρὸς καθαίρεσιν ἡμῶν τῶν ἰδίων.

* * *

22. Δόγματα. Πατέρες. Θεολογοῦμενα. Ἀσάφειά τις ἐκράτησεν καὶ γενικώτερον ἔτι ὡς πρὸς τὰ θέματα ταῦτα. Εἶναι ἰδιαιτέρας μείας ἄξιον, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θυατείρων εἰς τὴν Εἰσήγησιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1930 γενομένην δῆλωσιν ἀναφέρει ὡς συμβολικὰ βιβλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐ μόνον τοὺς ὄρους τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ καὶ τὰς μεταγενεστέρως ὀρθοδόξους ὁμολογίας τοῦ Πέτρου Μογίλα, τοῦ Δοσιθέου, τοῦ Μητροφάνους Κριτοπούλου καὶ τοῦ Ἱερεμίου. Πολὺ ὀρθῶς. Διότι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ ἐκδοχὴ, ἡ περιορίζουσα τὰ δόγματα εἰς μόνας ἐκείνας τὰς αὐ-

8. Β. Στεφανίδου, ἐνθ' ἄν. σελ. 236.

9. Αὐτόθι σελ. 276.

10. Αὐτόθι σελ. 349.

7. Ἴδε σελίδα 14 τῆς Εἰσηγήσεως.

θεντικῶς περὶ πίστεως διδασκαλίας, τὰς ὑπὸ τῶν Οἰκου-
μενικῶν συνόδων διατυπωθεῖσας. Δόγματα εἶναι καὶ
πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι τῆς πίστεως, αἵτινες μὴ διαμφι-
σβητηθεῖσά ποτε ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν μαρτυροῦνται
εἴτε ὑπὸ τῆς συμφωνίας τῶν Πατέρων (consensus
Patrum), εἴτε ὑπὸ τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τῆς καθόλου πράξεως αὐτῆς. Οὕτως, ἵνα καὶ διὰ πα-
ραδειγμάτων τινῶν ὁμιλήσωμεν, ἡ περὶ μεταβολῆς
ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ διδασκαλία, ἡ περὶ ἀριθμοῦ τῶν
μυστηρίων, ἡ περὶ κοινωνίας θριαμβευούσης καὶ στρα-
τευομένης Ἐκκλησίας κ.λ.π. διδασκαλῆαι δὲν παύουσι
ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι δόγματα, μολονότι οὐδεμίαν περὶ
αὐτῶν ἔχομεν ἐν ταῖς ἱεραῖς Συνόδοις τῶν ἠκτῶ πρώ-
των αἰώνων ἐπίσημον ἀπόφασιν, ἐκ τῆς ἐλλείψεως
δὲ τοιαύτης τινὸς ἀποφάνσεως κατ' οὐδὲν μειοῦται ἡ
δογματικὴ σημασία αὐτῶν. Ἡ συμφωνία ἐξ ἄλλου
τῶν Πατέρων ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν σοβαρωτέρων πη-
γῶν τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως, διότι Πατέρες
ἀπεκλήθησαν ἐκεῖνοι, οἵτινες «τῷ βουλήματι τῆς Γρα-
φῆς ἠκολούθησαν»¹¹ καὶ «ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ καθολικῇ
κοινωνίᾳ ἀγίως, σοφῶς, σταθερῶς ζῶντες, διδάσκον-
τες καὶ ἐμμένοντες ἠξιώθησαν ἡ νὰ ἀποθάνωσιν ἐν
Χριστῷ πιστῶς, ἡ νὰ θανατωθῶσιν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ
μακαρίως»¹². Οὗτοι, καὶ ἰδίᾳ οἱ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα
διαλάμψαντες, «διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος εἰς τὸ
τῆς Θεοπνεύστου Γραφῆς καταδύντες βάθος», «αὐτοὶ τε
τὴν αὐτῆς διάνοιαν ἔγνωσαν καὶ τοῖς μαθεῖν βουλο-
μένοις δῆλῃν ταύτην ἀπέφηναν»¹³, καὶ διακρίνοντες
ἀπὸ παντὸς ξένου στοιχείου τὴν Ἀποστολικὴν Παρά-
δοσιν κατωχύρωσαν ταύτην κατὰ πάσης πλάνης καὶ
αἰρέσεως καὶ ἀπεθησαύρισαν αὐτὴν εἰς τὰς ἀθανάτους
των συγγραμμάτων. Ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἰδίᾳ
αἰῶνος καὶ μετέπειτα γίνεται ἐπίκλησις τῆς διδασκα-
λίας τῶν Πατέρων καὶ τῆς συμφωνίας αὐτῶν ὡς
ἐγκύρου πηγῆς αὐτῆς ταύτης τῆς Ἀποστολικῆς Πα-
ραδόσεως.

Κατὰ ταῦτα ὅταν λέγωμεν, ὅτι περὶ πολλοῦ ἔχομεν
τοὺς Πατέρας, πρέπει ὀρθῶς καὶ νὰ νοῶμεν τοῦτο. Καὶ
ὅταν λοιπὸν ἡ Αὐτοῦ Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Κοντουαρίας Ράμφεϋ προβαίη εἰς τὴν δῆλωσιν, ὅτι
«ἡμεῖς οἱ Ἀγγλικανοὶ διατηροῦμεν τὸν θησαυρὸν τῶν
ἱερῶν Γραφῶν, τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων Πα-
τέρων»¹⁴, δέον νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει καὶ αὐτὸς καὶ οἱ κατὰ
τὸ σημεῖον τοῦτο ὁμόφρονές του Ἀγγλικανοί, ὅτι κατὰ
τὸν παλαιὸν τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας φρόνημα ἡ συμ-
φωνία τῶν Πατέρων περὶ οἰανδήποτε διδασκαλίαν
προσδίδει εἰς αὐτὴν τὸν χαρακτῆρα τοῦ δόγματος.
Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ πρότασις του «τὴν Ἐκτὴν
ἀποδέχομαι, ἀπορρίπτων τὸν Μονοφυσισμὸν, ἀλλὰ θὰ
ἔδει αὕτη ἐν Ἀγγλίᾳ νὰ ἐξηγηθῇ κατὰ τρόπον διαφο-
ρετικόν»¹⁵, δὲν στέκει καλὰ δογματικῶς.

Ὡς πρὸς τὰ θεολογούμενα θὰ ὀρίζομεν ταῦτα

11. Μεγάλου Βασιλείου, Περὶ ἀγίου Πνεύματος, κεφ. Ζ' 16 Migne 32,96.

12. Βιγκέντιος ὁ ἀπὸ Λειρίνου, Commonit. 28 Migne I. 50,675.

13. Θεοδωρήτου, Ἐπιστολὴ 151.

14. Δήλωσις αὐτοῦ κατὰ μῆνα Μάϊου 1962.

15. Βισσηγῆσεως Θυατείρων σελ. 13.

ὡς θεωρίας θεολογικῆς, αἵτινες ὡς μὴ μαρτυρούμεναι
ὑπὸ τῆς Γραφῆς ἢ τῆς Ἀποστολικῆς ἐν γένει παραδό-
σεως δὲν δύναται νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς τὰ δόγματα, συγ-
χρόνως ὅμως δὲν ἀντιτίθενται καὶ εἰς δόγμα τι χριστια-
νικόν. Οὕτω τὸ ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται δι'
Υἱοῦ, μὴ νοουμένης τῆς προθέσεως διὰ εἰς τὴν αὐτὴν
ἐννοίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡ πρόθεσις ἐκ, ὀρθῶς ἐχαρα-
κτηρίσθη ἐν Βόννη ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων ὡς θεολογού-
μενον. Τὸ ἐὰν οἱ μὴ περὶ Χριστοῦ ἀκούσαντες ἔθνηκοί,
ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον τῆς συνειδήσεως πολιτευθέντες,
δὲν θὰ τύχωσι μὲν τῆς ἐν Χριστῷ υἱοθεσίας, ἀλλὰ καὶ
δὲν θ' ἀποπεμφθοῦν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, μόνον
ὡς θεολογούμενον δύναται νὰ κυκλοφορῇ. Τὸ ὅτι οἱ
ἐκτὸς τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς Ἐκκλησίας ἑχρα-
νοντες τὸν Χριστὸν ἐνδέχεται νὰ τύχουν τοῦ ἐλέους
αὐτοῦ, μόνον ὡς θεολογούμενον δύναται οὐχὶ μετὰ
βεβαιότητος νὰ ὑποστηριχθῇ.

Ἐφθάσαμεν ἐν τούτοις εἰς καιροῦς, κατὰ τοὺς
ὁποίους διερωτᾶται τις, μήπως ποιούμενοι τὰς ἀνατέ-
ρω διακρίσεις χαρακτηρισθῶμεν ἀπὸ τοὺς κατεπει-
γομένους ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ πραγματοποιήσων
τὴν ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς θέροντες ἀέρα καὶ
σκιαμαχοῦντες. «Ἡ ἀγάπη δὲν ἔχει ὄρια», ἀνεβόησεν
εἰς τὴν καταπληκτικὴν συνέντευξίν της ἡ Ὑψηλὴ
ἐκκλησιαστικὴ προσωπικότης. «Τὰ δόγματα ἄς τὰ
κλείσῃ κάθε Ἐκκλησία εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν της
καὶ μὲ τὸ κάλυμμα αὐτὸ νὰ ἐκδώσωμεν τὸ κοινὸν νό-
μισμα τῆς ἀγάπης». Γλῶσσα τραπεζιτικὴ, τὴν ὁποίαν
οἱ Ἀπόστολοι οἱ λαβόντες ἐντολὴν παρὰ τοῦ Κυρίου,
ἵνα «μὴ κτήσωνται χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν
εἰς τὰς ζῶνας αὐτῶν», θὰ ἐδυσκολεύοντο πολὺ νὰ τὴν
ἐνοήσων. Τοσοῦτω δὲ μᾶλλον θὰ ἀντίκρουον τὴν δυσ-
κολίαν ταύτην, ὅσω αἱ ρηταὶ ἐντολαί, τὰς ὁποίας ἔλα-
βον παρὰ τοῦ Διδασκάλου των καὶ Σωτῆρος ἡμῶν
δὲν ἦσαν νὰ καταχῶσιν τὸ τάλαντον τῆς ἀληθείας,
ἀλλ' «ὁ ἤκουσεν εἰς τὸ οὐς νὰ κηρύξωσιν ἐπὶ τῶν δω-
μάτων», οὐδὲ ἠθέλησεν Ἐκεῖνος τὴν Ἐκκλησίαν του
πρωτίστως νομισματοκοπεῖον ἀγάπης, ἀλλὰ στυλὸν
καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας καὶ ἀποτελουμένην ἀπὸ
τοῦς πιστεύοντας καὶ βαπτιζομένους εἰς τὸ
ὄνομα του. «Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται»,
εἶπε. Καὶ ὁ Ἀπόστολός του δὲν διεκλήρυσεν ἀγάπην
διὰ πίστεως ἐνεργουμένην, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἐδεχό-
μενος καρπὸν τῆς πίστεως προέταξε τὴν πίστιν βεβαι-
ώσας, ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ἰσχύει «πίστις δι' ἀγάπης
ἐνεργουμένη». Φαντάσθητε εἰς τὰ δίπτυχα τῆς θείας
λειτουργίας καὶ εἰς τὴν ἐκφώνησιν «Ἐν πρώτοις μνή-
σθητι, Κύριε, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν...» τὴν φρά-
σιν «καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας»
ἀντικαθισταμένην διὰ τῆς φράσεως «ὀρθοτομοῦντα
χρυσᾶ νομίσματα ἀγάπης καὶ κατακλείοντα εἰς ἀσφα-
λῆ θησαυροφυλάκῃα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας» !!
Διέφυγον ὅμως ἀπὸ τὴν προσοχὴν τῆς ἄλλως κατὰ πάν-
τα σεβαστῆς μοι, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ λίαν μοι ἀγαπητῆς
καὶ προσκυνητῆς προσωπικότητος δύο γεγονότα : 1)
Ὅτι ἐκάστη γραμμὴ τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τῆς ἐν Βα-
τικανῶ τελευταίας συνόδου διαταγμάτων καὶ ψηφι-
σμάτων κ.λ.π. στηρίζεται ἐπὶ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς
παραδόσεως, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πλήθους τῶν παρα-

Η ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΣΕΠΤΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΙΟΝ

(Η ΔΙΕΞΑΧΘΕΙΣΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ)

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Τοποτηρηθείας ἡμῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Χίου διεπιστώσαμεν, ὅτι ἓνας παλαιὸς πόθος ἱερὸς ἐφλεγε τὰς καρδίας τῶν πιστῶν νὰ ἴδουν τὸ ἱερὸν σκῆνωμα τοῦ ἀγίου Ἰσιδώρου νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν Νῆσόν των, τὴν ὁποίαν καθηγίασε διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ του αἵματος καὶ ὅπου ὑπάρχουν τὰ λείψανα μιᾶς μεγάλης Βασιλικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνήγειρεν εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ἢ πίστις τῶν Χριστιανῶν τῆς ὥραίας νήσου κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα καὶ εἰς τὴν κρύπτῃ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἀκόμη ὁ κενὸς τάφος τοῦ μάρτυρος.

Ὁ πόθος αὐτὸς τῶν Χριστιανῶν τῆς Χίου ἐνετάθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πολλὰ λείψανα, καὶ δὴ Ἀποστολικά, ἐπεστράφησαν ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν τόπον τῆς προελεύσεώς των.

Ἀνταποκρινόμενος, ὅθεν, εἰς τὴν ἱεράν ἐπιθυμίαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Χίου, προέβην εἰς δια-

βήματα παρὰ τῇ ἀγίᾳ ἔδρᾳ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, μεταβάς πρὸς τοῦτο εἰς τὴν Ρώμην καὶ Βενετιαν πρὸς συνάντησιν τοῦ Πατριάρχου τῆς Βενετίας Καρδινάλιου κ. Giovanni Urbani, εἰς τὸν ὅποιον καὶ ἀπέστειλα τὴν κάτωθι ἐπίσημον ἐπιστολὴν συνταχθεῖσαν εἰς τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ

Ἐν Χίῳ τῇ 10ῃ Νοεμβρίου 1965

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ καὶ ἀγιοτάτῳ Πατριάρχῃ τῆς Βενετίας Καρδινάλιῳ Κυρίῳ Τζοβάννι Οὐρμπάνι

Εἰς Ρώμην

Σεβασμιώτατε,

Γράφω τὴν παροῦσαν ἐγὼ, ὁ Μητροπολίτης Μυτι-

πομπῶν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων καὶ εἰς τὰς Ἐγκυκλίους τῶν παπῶν κ.λ.π., αἵτινες ἀναγράφονται κάτωθι τοῦ κειμένου. Δὲν κατακρύπτουν αὐτοὶ τὰς διδασκαλίας καὶ παραδόσεις των εἰς θησαυροφυλάκια ἀπρόσιτα, ἀλλὰ τὰς προβάλλουν εἰς κοινήν παρὰ δ ε χ ἡ ν. Ἐνῶ λοιπὸν αὐτοὶ θὰ μᾶς ἐκθέτουν ὅλους τούτους τοὺς θησαυροὺς των, ἡμεῖς θὰ προσερχώμεθα σκορπίζοντες χονδροκίμμενα τὰ νομίσματα τῆς ἀγάπης μας. Ποία ἀφέλεια! καὶ 2) Εἰς τὸ ἅγιον στερέωμα τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας διακρίνομεν μεταξὺ τῶν ἀνεγνωρισμένων ἀγίων προσωπικότητος, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἐν ψυχρότητι. Ἐπὶ παραδείγματι Ἐπιφάνιος Κύπρου καὶ Ἰωάννης Χρυσόστομος. Ἀμφότεροι ἅγιοι. Τοὺς ἤνωσεν ἐκεῖ τὸ νόμισμα τῆς υἱοῦς πίστεως. Ὑπάρχει περίπτωσις ἀγίων, οἱ ὁποῖοι νὰ συνητηθήσαν ἐκεῖ μὲ μόνον τὸ νόμισμα τῆς ἀγάπης καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐν πίστει τελειωθέντων νὰ εὐρέθησαν ἄνθρωποι ἐστερημένοι τοῦ πλοῦτου τῆς πίστεως; Δὲν περνᾷ λοιπὸν μοναχὸ τοῦ τὸ νόμισμα τῆς ἀγάπης.

* *

23. Αἱ Εἰσηγήσεις τῆς Ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἐὰν ἡμεῖς εἰς τὴν ἐνώπιον τῆς Διασκέψεως Εἰσηγήσιν μας περιωρίσθημεν εἰς ὀρισμένα μόνον σημεῖα τῆς Εἰσηγήσεως τοῦ ἀγίου Θεατέρων νὰ ἀπαντήσωμεν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βρυξελλῶν Βασιλείος καὶ ὁ πρωτοπρεσβύτερος Λιβέριος Βόρονωφ, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἀπασχολήσαντες τὴν Διάσκεψιν καθ' ὀλόκληρον τὴν συνεδρίαν τῆς 8 Σεπτεμβρίου ἐπεξετάθησαν εἰς πάντα σχεδὸν τὰ σημεῖα αὐτῆς. Ἐν πνεύματι ἀξιοσημειώτως συντηρητικῶ ὑπεστήριξαν ἀμφότεροι ὅλους διαφόρους ἐπόψεις ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ἐν τῇ Εἰσηγήσει τὸν ὁ Σεβασμιώτατος Θεατέρων. Ὁ Σε-

βασμιώτατος Βρυξελλῶν ἰδίᾳ ὠμίλησε περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ μερίδων, ὑποστηρίξας ἔνθεν μὲν, ὅτι ἡ μερὶς τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν καὶ τῆς Ὑψηλῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐπληροφορήθη, μᾶλλον παρουσιάζεται ἐξασθενοῦσα, ἔνθεν δέ, ὅτι ἡ μερὶς τῆς Εὐρείας Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐλευθεροφρόνων μᾶλλον, ἐνισχύεται, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς περιπτώσεως τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου Robinson, τοῦ ὁποίου τὰς πανθειστικὰς θεωρίας, αἵτινες ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς χριστιανικῆ ἀθεΐα, καὶ ἀνέπτυξεν. Ὑποστηρίξας δ' ἀκόμη, ὅτι τὰ 39 ἄρθρα, παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου βεβαιώσεις, ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὸ κύρος αὐτῶν ὡς ὁμολογιακὸν μνημεῖον τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας, ἐνδιέτριψε περὶ τὴν κατάδειξιν τοῦ καλβινίζοντος χαρακτῆρος αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικῶν χειροτονιῶν φρονῶν, ὅτι ἡ ἔστω καὶ ὑπὸ ὅρου ἀναγνώρισις τούτου ὑπῆρξεν οὐ μόνον ἐσπευσμένη, ἀλλ' ἴσως καὶ ἀνεπίτρεπτος, μὴ συντρεγουσῶν τῶν προϋποθέσεων, αἵτινες ἔδει ἀπαραιτήτως νὰ προϋπάρχουν, ἵνα ἐγχωρῇ ἡ χρῆσις τῆς οικονομίας δι' αὐτάς, ὑπεστήριξεν, ὅτι ἐνεδεικνυτο, ὅπως ἐκ νέου καὶ ἐξ ὑπαρχῆς συζητηθῇ τὸ ζήτημα, ἵνα πανορθόδοξως ληφθῇ ἀπόφασις ἐπ' αὐτοῦ. Εὐρίσκων δέ, ὅτι δὲν ἔχουν ἐνημερωθῆ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τοῦ μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν διαλόγου πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι, συνέστησεν ὡς ἐπιβαλλομένην οὐχὶ τὴν ματαίωσιν, ἀλλὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ διαλόγου καὶ τὴν σύγκλησιν καὶ νέας Διορθόδοξου Διασκέψεως, ὅπως ἐπιτευχθῇ πλήρης συμφωνία καὶ ταῦτισις γνωμῶν μεταξὺ πασῶν τῶν Ἀυτοκεφάλων Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, καὶ μετὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ὁμοφροσύνης ταύτης νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ Διάλογος. Γενικῶς τὰς Εἰσηγήσεις τῶν Ρώσων ἀντιπροσώπων διέκρινεν ἐμφανῶς ἄκρα συντηρητικότητος.

(Συνεχίζεται)

ΙΑΝ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

λήνης και Τοποτηρητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου.

Τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν ἱερὰν ἐπιθυμίαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Νήσου Χίου, Ἑλλάδος, ἦλθον εἰς τὴν Βενετιαν ἀποκλειστικῶς και μόνον διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἀγιότητά Σας και νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ἐν δίκαιον αἴτημα ὀλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Νήσου Χίου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ αἰῶνων ἀποτελεῖ πόθον ἱερὸν και φλέγει τὰς καρδίας ὅλων.

Δυστυχῶς δὲν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἴδω Ἰμάς εἰς τὴν Βενετιαν, διότι ἡ ἀγιότης Σας εὐρίσκετο εἰς τὴν Ρώμην διὰ τὰς ἐργασίας τῆς Β' Βατικανείου Συνόδου και οὕτω ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψω ἄπρακτος πρὸς μεγάλην λύπην τῶν πιστῶν.

Και τὸ αἴτημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον θέτω ὑπ' ὄψιν Σας διὰ τῆς παρουσίας ὑπὸ μορφὴν θερμῆς ἰκεσίας, εἶναι νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὴν Χίον ὁ μέγας προστάτης και πολιοῦχος ἅγιος Ἰσιδώρος, τοῦ ὁποῖου τὸ ἅγιον λείψανον, ὡς γνωστὸν, μετέφερον εἰς τὴν Βενετιαν τῷ 1130 ὁ τότε Δόγης τῆς Βενετίας Δομ. Μιχαήλ και ἔκτοτε παραμένει μακρὰν τῆς Χίου εἰς τὴν εὐλογημένην πόλιν σας, κατατεθειμένον εἰς τὸ ἐπ' ὄνοματι αὐτοῦ ὑπάρχον εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἰδιαίτερον παρεκκλήσιον αὐτοῦ.

Ἐάν, Σεβασμιώτατε, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδοθῇ ὀλοκλήρον τὸ ἅγιον λείψανον, ἄς ἀποδοθῇ τοῦλάχιστον ἡ ἅγια Κάρα, ἡ ὁποία φυλάσσεται κεχωρισμένως μέσα εἰς τὸ Σκευοφυλάκιον τοῦ Ναοῦ, ἡ μέρος τοῦ λειψάνου του.

Ἐέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ ἀγιότης Σας δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο αἴτημα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Χίου και ὅτι θὰ σπεύσῃ, ὡς ἐπραξεν εἰς ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις, νὰ θεραπεύσῃ τὴν θρησκευτικὴν ἀνάγκην ἐνὸς λαοῦ πιστοῦ και εὐσεβοῦς, ὅστις θὰ θεωρήσῃ ὡς εὐλογίαν Θεοῦ, τὴν ὁποίαν θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ δώσῃ ἡ ἀγιότης Σας εἰς αὐτόν, μετ' ἀγωνίας ἀναμένοντα τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἁγίου, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν (260) καθηγίασε μετ' ὁ μαρτυρικὸν αἷμά του τὴν Νῆσον Χίον.

Ἄς σημειωθῇ, Σεβασμιώτατε, ὅτι εἰς τὴν Χίον διασώζεται ζωντανὴ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἡ ἀνάμνησις τοῦ φρικτοῦ μαρτυρίου τοῦ προσφιλοῦς ἁγίου τῆς, ὡς ἀποδεικνύουν τὰ λείψανα τῆς μεγάλης Βασιλικῆς, ἡ ὁποία ἐκτίσθη τὸν Ε' αἰῶνα, παρὰ τὴν κρύπτῃν, ὅπου σώζεται ὁ κενὸς τάφος του ὡς και τὰ ἄλλα παρεκκλήσια, τὰ ὁποῖα ἡ πίστις τοῦ λαοῦ ἀνήγειρεν εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ δρόμου τοῦ μαρτυρίου, τὸν ὁποῖον ἡμιθανῆς και αἰμόφυρτος διήλθεν ὁ μάρτυς, ὅταν δεδεδεμένος εἰς τὸν ἵππον ἐσύρετο διὰ νὰ ὀδηγηθῇ ἀπὸ τοὺς δημίους εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἀπεκεφαλίσθη.

Ὁ λαὸς τῆς Χίου ἀναμνησκόμενος τὸ φρικτὸν μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου προσέρχεται μετ' εὐλαβείας πολλῆς κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου, ὅπου ἡ Βασιλική, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ἀλλὰ βλέπει τὸν τάφον κενὸν και αἰσθάνεται μεγάλην ψυχικὴν

ὀδύνην, δι' ὃ και ὑποβάλλει θερμὴν θερμοτάτην παράκλησιν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἁγίου Λειψάνου.

Θὰ εἴμεθα ὅλοι, Σεβασμιώτατε, εὐγνώμονες ἐάν μᾶς ἀναγγείλητε μίαν χαρμύσνον εἴδησιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εἶησαν πολλὰ τὰ ἔτη σας Δέσποτα.

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Ὁ Μητροπολίτης τῆς Νήσου Μυτιλήνης
και Τοποτηρητῆς τῆς Χίου

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὡς ἄνω ἐπιστολῆς ὁ Καρδινάλιος κ. Giovanni Urbani ἀπέστειλε εἰς ἐμέ, ὡς Τοποτηρητὴν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου, τὴν κάτωθι ἐπιστολήν, ἣτις διακρίνεται διὰ τὴν εὐγενεῖαν τῶν αἰσθημάτων και τὴν καλὴν διάθεσιν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἱερᾶς ὑποθέσεως.

Βενετία, 15 Ἰουλίου 1966

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης Ἰάκωβον
Μητρόπολιν τῆς Μυτιλήνης

Μυτιλήνη—Ἑλλάς

Σεβασμιώτατε,

Θὰ ἤθελα νὰ μὲ συγχωρήσῃτε ἐάν τώρα μόνις ἀπαντῶ κατόπιν ἀκουσίας καθυστέρησεως εἰς τὴν αἴτησιν Σας διὰ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου, ἰδιαίτερος τιμώμενον εἰς τὸν Καθεδρικὸν μας Ναὸν τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὅπου, ὅπως γνωρίζετε Σεῖς καλῶς, ὑπάρχει ἐν παλαιῶν ἱστορικῶν παρεκκλήσιον ἐπ' ὄνοματι τοῦ μεγάλου Ἁγίου τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου ἡ λατρεία τοῦ Μάρτυρος αὐτοῦ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πολὺ αἰσθητὴ εἰς τοὺς πιστοὺς Βενετσιάνους.

Ἀναμένοντες ἐν τούτοις τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις, ἐν τῇ εὐνοικῇ προσδοκίᾳ, ὅπως εὐοδαθῇ κατὰ τινα τρόπον ἡ ἅγια Σας ἐπιθυμία και ἡμεῖς εὐχαρίστως αἰσθανόμενοι πάντοτε περισσότερον συνδεδεμένοι μετὰ Σεβαστάς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς διὰ τῶν ἱερῶν Λειψάνων τῶν εὐαρεστησάντων εἰς τὸν Κύριον, δυνάμεθα νὰ μελετήσωμεν τὴν δυνατότητα ἵνα ἀποστείλωμεν εἰς τὴν σεβαστὴν Ἐκκλησίαν τῆς Χίου τμῆμα λειψάνου τοῦ Ἁγίου, χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ἐναπομενοντων (λειψάνων), διατηρουμένων εἰς τὴν λάρνακα τοῦ παρεκκλησίου τῆς Βασιλικῆς, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ, ὡς σημεῖον τῆς ἀδελφικῆς φιλίας και δεῖγμα τῆς ἐνώσεως εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

Ἐν ἀναμονῇ νὰ γνωρίσω τὴν σεβαστὴν σχετικὴν σκέψιν Σας, ἐνῶ συγχρόνως ἀναθέτω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὰς προσευχὰς Σας, εὐκρινῶς συμμετέχω εἰς τὰ εὐγενικὰ Σας αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα Σεῖς ἐπίσης ἐν ὄνοματι τῶν σεβαστῶν συναδελφῶν ἐπισκόπων, τοῦ κλήρου και τῶν πιστῶν σας εὐγενῶς μοῦ ἐκφράζετε, σὰς εὐχομαι ἀπὸ καρδίας κάθε ἀγαθόν.

Μὲ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, πιστεύσατέ με ἰδικόν Σας

GIOVANNI URBANI

Πατριάρχης

Ἄμα τῇ λήψει τῆς ἐπιστολῆς ἀνήγγειλα ἀμέσως, διὰ γράμματός μου, τὴν εὐχάριστον εἶδησιν εἰς τὸν μόνον τότε ἐκλεγέντα Μητροπολίτην Χίου κ. Παῦλον ἀποστείλας αὐτῷ, ἐν φωτοτυπία, τὸ ἀπαντητικὸν ἔγγραφο τοῦ Πατριάρχου Βενετίας ἁποῦ μετὰ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν ὅπως συνεχίσῃ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας καὶ συνεννοήσεις μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου τῆς Χίου.

Τὸ ἀποσταλὲν ὑπ' ἐμοῦ γράμμα πρὸς τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Χίου κ. Παῦλον ἔχει ὡς ἑξῆς :

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΥΤΙΑΗΝΗΣ
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ἀριθ. πρωτ. 2004

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1966

Π ρ ὶ ς

τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου
Κύριον ΠΑΥΛΟΝ

Εἰς Χίον

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Χαίρω ἀγγέλλων τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι ὅτι ἠδῶκεν ὁ Πατριάρχης τῆς Βενετίας Καρδινάλιος κ. Giovanni Urbani νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ αἴτημα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Χίου, τὸ ὁποῖον διευτύπησα εἰς τὸ ἀποσταλὲν πρὸ ἔτους ὑπ' ἐμοῦ ὡς Τοποτηρητοῦ τοῦ χηρέοντος τότε Μητροπολιτικοῦ θρόνου Χίου, ἔγγραφο, διὰ μιᾶς εὐγενοῦς ἐπιστολῆς του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκδηλώνει ὅλην του τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Χίον, ὅταν ἐπιτρέψουν αἱ περιστάσεις καὶ ἐν εὐνοικῇ προσδοκίᾳ, τμῆμα τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, ἐκ τῶν διατηρουμένων τοιούτων μέσα εἰς τὴν μαρμαρίνην λάρνακα τοῦ Παρεκκλησίου τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Ἀποστέλλων, συνημμένως ὡδε, ἐν φωτοτυπία, τὸ ἀπαντητικὸν ἔγγραφο τοῦ Πατριάρχου τῆς Βενετίας ἁποῦ μετὰ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως αὐτοῦ, συγχαίρω ἀπὸ μέσης καρδίας τὴν Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Σεβασμιότητα καὶ παρακαλῶ νὰ συνεχίσῃ πλέον Αὐτὴ τὰς συνεννοήσεις μετὰ τοῦ Πατριάρχου τῆς Βενετίας γράφουσα πρὸς αὐτὸν τὰ προσήκοντα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἡμετέρας ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν λίαν προσεχῶς θ' ἀποστείλωμεν αὐτῷ.

Τελευτῶν εὐχομαι ὅπως ἡ Σεβασμιότης σας ἀξιωθῇ νὰ ὑποδεχθῇ, ἐν καιρῷ, τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ τόσον προσφιλοῦς εἰς τὴν Χίον μάρτυρος Ἰσιδώρου.

Μετ' ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Εἰς ἀπάντησιν δὲ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Σεβασμ. Καρδινάλιου τῆς Βενετίας ἀπέστειλα τὸ κατωτέρω γράμμα συνταχθέν εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΥΤΙΑΗΝΗΣ
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1966

Π ρ ὶ ς

τὴν Αὐτοῦ ἀγιότητα τὸν Πατριάρχην
τῆς Βενετίας Καρδινάλιον Τζοβάννι—Οὐρμπάνι
Εἰς Βενετίαν

Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ βαθεῖαν συγκίνησιν ἐλάβομεν καὶ ἀνεγνώσαμεν τὴν ἀπὸ 15/6/66 τιμίαν ἐπιστολὴν Σας, τὴν ὁποίαν ἀνεκονιώσαμεν ἀμέσως εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου κ. ΠΑΥΛΟΝ, ἅρτι ἐκλεγέντα καὶ καταλαβόντα τὴν ἀπὸ τετραετίας χηρέουσαν θέσιν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Χίου.

Δὲν εὐρίσκομεν λόγους διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς προσωπικὰς εὐχαριστίας ἡμῶν ἐκ τῆς λίαν εὐχαρίστου ἀγγελίας, ἣν μετεδώκατε διὰ τῆς ἐπιστολῆς Σας καὶ εἰς ἐμέ, καὶ εἰς τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς Χίου, ὅτι δηλονότι ὑπάρχει ἡ καλὴ θέλησις καὶ ἡ δυνατότης διὰ νὰ ἐξετασθῇ εὐμενῶς τὸ ζήτημα τῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν Νῆσον Χίον, ὅπου ἐμαρτύρησεν ὁ Ἅγιος Ἰσιδώρος καὶ ὅπου τῆς μετακομιδῆς του εἰς τὴν Βενετίαν, μέρος τῶν ἁγίων λειψάνων ἐξ ἐκείνων, ἕτινα φυλάσσονται ἐντὸς τῆς μαρμαρίνης λάρνακος, ἥτις ἀπόκειται εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Νὰ εἴσθε βέβαιος, Σεβασμιώτατε, ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ὅχι μόνον θὰ ἱκανοποιήσῃτε τὸ θρησκευτικὸν αἴτημα 70.000 πιστῶν, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν Νῆσον Χίον καὶ ἀναμένουν μὲ ἱερὸν πόθον τὰ σεπτὰ λείψανα τοῦ προστάτου Ἁγίου των, ἀλλὰ καὶ θὰ συμβάλῃτε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἔτι περαιτέρω σύσφιγξιν τῶν ἱερῶν δεσμῶν, οἵτινες κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται ἐπὶ σκοπῷ νὰ συνδέσουν καὶ πάλιν τὰς δύο μεγάλας καὶ ἱστορικὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Χριστιανωσύνης καὶ πρὸς δόξαν Χριστοῦ.

Ἐπειδὴ, Σεβασμιώτατε, ἡ Νῆσος Χίος, ἡ ὁποία παρέμεινεν ἐπὶ 4ετίαν ὀρφανὴ ποιμένος, ἀπέκτησεν ἥδη τὸν Ποιμένα της, ἔπαυσα δὲ ἐγὼ νὰ ἐκτελῶ καθήκοντα Τοποτηρητοῦ, θὰ παρακαλέσω τὴν ἀγιότητα Σας ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τοῦ λοιποῦ τὰς συνεννοήσεις μετὰ τῆς Ὑμετέρας ἀγιότητος διὰ τὸ θέμα τοῦτο θὰ συνεχίσῃ ὁ νέος Μητροπολίτης Χίου κ. ΠΑΥΛΟΣ, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου παρεδώκαμεν, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν ἱερὰν ὑπόθεσιν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Χίον τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, πολιοῦχου τῆς Νήσου ταύτης.

Ἡ Ὑμετέρα ἀγιότης θὰ λάβῃ, λίαν προσεχῶς, ἐπιστολὴν τοῦ ὑπευθύνου Μητροπολίτου Χίου κ. Παύλου, ὡς πρὸς τὸ ἀπασχολοῦν τὴν Νῆσον Χίον θέμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου.

Ἐπὶ τούτοις εὐχαριστῶν καὶ πάλιν τὴν Ὑμετέραν ἀγιότητα καὶ κατασπαζόμενος αὐτὴν ἐν φιλήματι ἁγίῳ διατελῶ,

(Συνεχίζεται)

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

9. Ἐγκύκλιοι καὶ δημοσιεύματα.

Πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως γίνουν ὠρισμένοι ἀνακοινώσεις, ἢ δοθοῦν ἐντολαί τινες ἢ προβληθοῦν χρήσιμοι ἀπόψεις, ἰδέαι, ζητήματα, μελέται κ.τ.τ. Ἐϋθετα πρὸς τοῦτο μέσα εἶναι αἱ ἐγκύκλιοι ἀφ' ἑνὸς καὶ αἱ δημοσιεύσεις ἀφ' ἑτέρου.

Α' Ἐγκύκλιοι.

Αἱ ἐγκύκλιοι εἶναι συνήθως ὑπηρεσιακῆς φύσεως. Γνωσταὶ δ' ἐπίσης εἶναι καὶ αἱ ποιμαντορικαὶ τοιαῦται.

Περὶ τῶν ὑπηρεσιακῶν ἐγκυκλίων, τῶν συνηθεστάτων τούτων μέσων, διὰ τῶν ὁποίων αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Ἀρχαὶ ἐπικοινωνοῦσι μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὰς ἐκκλησιαστικῶν στελεχῶν καὶ ὀργάνων, δεόν νὰ παρατηρηθῶσι τὰ ἑξῆς.

Κατ' ἀρχήν, τὴν ἔκδοσιν ἐγκυκλίου τινὸς εὐλόγως προκαλεῖ μόνον σοβαρὸν τι καὶ ἀξιόλογον ζήτημα. Δὲν ἐνδείκνυται δὲ διὰ τὴν παραμικρὰν αἰτίαν νὰ ἐξαπολύεται ἐγκύκλιος. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐγκύκλιοι ἀμβλύνουσι τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐντολῶν καὶ ὑποχρεώσεων ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῆς προϊσταμένης ἐκκλησίᾳ. Ἀρχῆς, καὶ προσλαμβάνουσι βαθμηδὸν τὸν χαρακτήρα ἀπλῆς ἀνακοινώσεως μὴ ὑποχρεούσης σοβαρῶς τοὺς ἀποδέκτας. Ὅθεν, χάριν τοῦ κύρους αὐτῆς, πᾶσα ἐκκλησίᾳ. Ἀρχὴ δεόν νὰ εἶναι φειδωλὴ εἰς ἔκδοσιν συνεχῶν ἐγκυκλίων, μόνον δ' ὅταν πραγματικὴ τις ἀνάγκη (οὐχὶ δευτερεύουσα ἢ τριτεύουσα) τὸ ἐπιβάλλῃ, νὰ προβαίη εἰς ἐγκυκλίους ἀνακοινώσεις ἢ ἐντολάς. Ἐπιμένομεν εἰς τοῦτο, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν μέγαν ἀριθμὸν ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ἐγκυκλίων, αἵτινες ἀφίνουσι συνήθως ἀδιαφόρους τοὺς παραλήπτας, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅτι καὶ οἱ ἀποστέλλοντες τὰς πυκνὰς ταύτας καὶ οὐχὶ ἀποχρώντως δικαιολογούμενας ἐγκυκλίους δὲν ἔχουσι συνήθως τὴν δυνατότητα τῆς παρακολούθησός τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ἐπὶ μεγίστη βεβαίως ζημίᾳ τοῦ κύρους τῆς διοικήσεως.

Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου ἐπιβάλλεται, ἵνα ὑπάρχη παρακολούθησις καὶ ἔλεγχος τῆς τηρήσεως καὶ ἐκτελέσεως τῶν ἐγκυκλίων διατασσόμενων. Καὶ φάκελλος ἀναμενομένων ἀπαντήσεων δι' ἑκάστην ἐγκύκλιον ἐνδείκνυται νὰ ἀνοίγεται, καὶ ἐπιθεωρήσεις νὰ γίνωνται κλπ. Γενικῶς εἰπεῖν, ἐγκύκλιος διαταγὴ τότε πρέπει νὰ ἐκδίδεται, ὅταν ἡ ἐκδίδουσα Ἀρχὴ ἔχη τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν δυνατότητα νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ περαιτέρω τὸ θέμα. Ἄλλως, ἂς γίνωνται ἀπλᾶ ἀνακοινώσεις, ἐὰν πρόκηται νὰ ἐπαφίεται μόνον εἰς τὴν φιλοτιμίαν τῶν κατωτέ-

ρων ἐκτελεστικῶν ὀργάνων ζήτημά τι ἄνευ παρακολούθησός καὶ ἔλεγχου.

Σκόπιμος καὶ πρακτικῶς λυσιτελής εἶναι ἡ ἀξίωσις Ἱεραρχῶν τινῶν, ὅπως τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐξαπολυόμενας ἐγκυκλίους φυλάσσωσιν ἐπιμελῶς εἰς ἴδιον φάκελλον καὶ κατ' ἀριθμητικὴν σειρὰν οἱ παραλήπται (ἱερεῖς, ἐκκλ. συμβούλια κλπ.), ὑποχρεούμενοι, ἵνα κατὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ Ἱεράρχου παρουσιάσωσι ταύτας εἰς πλήρη σειρὰν. Ὁμοίως χρήσιμος καὶ ἡ δημοσίευσίς τῶν ἐγκυκλίων εἰς ὑπάρχοντα τυχὸν περιοδικὰ καὶ ἡμερησίου τῶν μητροπόλεων, καὶ ἡ ὑποχρεωτικὴ φύλαξις τῶν φύλλων ἀνελλιπῶς, ἵνα βιβλιοδετηθῶσιν ἀκολουθῶς κατ' ἔτος εἰς τόμον, πρὸς μονιμωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν διατήρησιν αὐτῶν.

Ἐπαινετὴ δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τινῶν Ἀρχιερέων γενομένη ἔκδοσις εἰς τεῦχος τῶν κατὰ καιροὺς ἐγκυκλίων αὐτῶν, ταξινομημένων μάλιστα καθ' ὕλην, πρὸς εὐχερεστέραν χρῆσιν ὑπὸ τῶν ὑποχρέων ἵνα συμβουλευθῶνται ταύτας κατὰ περίστασιν.

Ἴνα μὴ προκαλεῖται δὲ δι' ἀλλεπαλλήλων ἐγκυκλίων σύγχυσις καὶ εἰδὸς τι πολυνομίας, ἥτις ὡς γνωστὸν ἄγει εἰς τὴν ἀνομίαν, συνιστᾶται ὅπως, περὶ τῶν συνήθων βασικῶν ζητημάτων τῆς ἐνοριακῆς καὶ τῆς καθόλου ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἐκπονητᾶ ἑσωτερικὸς κανονισμὸς τῶν ἐνοριῶν ἐκάστης Μητροπόλεως, ρυθμίζων τὰ ἐπὶ μέρους θέματα κατὰ τρόπον πάγιον καὶ σαφῆ καὶ καθοδηγητικὸν τῶν ἡμερησίων καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων.

Αἱ ποιμαντορικαὶ ἐγκύκλιοι, ἑορταστικοῦ συνήθως καὶ διδασκτικοῦ περιεχομένου, ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα, τῶν Χριστουγέννων, τοῦ Νέου Ἔτους, καὶ ἐν ἄλλαις εὐκαιρίαις τοπικαῖς ἢ περιστατικαῖς, θὰ πρέπει νὰ μὴ εἶναι μακραὶ, ἵνα εὐχαρίστως ἀκούωνται ἐπ' ἐκκλησίᾳ καὶ μὴ δυσφορῇ τὸ ἐκκλησίασμα, καὶ εἰς ὕψος ἐκκλησιαστικὸν μὲν ἀλλ' οὐχὶ δυσνόητον νὰ συντάσσωνται, ὥστε νὰ εἶναι εὐχερῶς προσίται εἰς τοὺς ἀκούοντας καὶ μὴ ἀστοχῶσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν.

Δὲν κηρυσσόμεθα πάντως ὑπὲρ τῆς πληθύνσεως καὶ γενικεύσεως τῶν τοιούτων ἐγκυκλίων εἰς πάσας τὰς Ἱεραρχίας. Προτιμότερον, ἵνα ἀποτελῶσιν αὐταὶ ὄργανον πνευματικῆς ἐπαφῆς ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Συνόδου, τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ καὶ τινῶν Ἱεραρχῶν μεγάλων πόλεων, ἐκτάκτως δὲ μόνον τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων. Οὐτε φρονοῦμεν ὅτι δύνανται αὐταὶ νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ θεῖον κήρυγμα, εἰ μὴ ἐλάχιστα. Ἐὰν ὁμως πρόκηται περὶ γραπτῆς κυκλοφορήσεως τοιούτων ποιμαντορικῶν καὶ ἐποικοδομητικῶν ἐγκυκλίων πρὸς τὸν λαόν, τοῦτο δύνανται καὶ ἐν ταῖς Μητροπόλεσι καὶ ἐν

ταῖς Ἐνορίαις, ὅπου εἶναι δυνατόν, νὰ θεωρηθῆ ἄξιουσάτατον καὶ περὶ πολλῶν ζητημάτων διαφωτιστικόν.

Β' Δημοσιεύματα.

Ὅταν ἡ ἀνάγκη τῆς δημοσιότητος εἶναι εὐρύτερα καὶ δὲν δύναται νὰ καλυφθῆ δι' ἐγκυκλίω, ἄντων ὁποίων πάντως εἶναι περιορισμένη ἢ ἔκτασις τῆς κυκλοφορίας, δημιουργεῖται θέμα ἐντύπου δημοσιεύσεως, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνακοινώσεων διὰ τοῦ Τύπου, εἴτε δι' ἀρθρογραφίας, εἴτε δι' ἐκδόσεως τευχῶν καὶ βιβλίων.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη περιελήφθησαν εἰς τὴν κειμένην νομοθεσίαν διατάξεις τινὲς ὑποχρεῖσαι τοὺς κληρικούς, ἵνα πρὸ πάσης δημοσιεύσεως ζητῶσι τὴν ἔγκρισιν τῆς Προϊσταμένης αὐτῶν ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς. Ἠγέρθησαν διαμαρτυρίαι κατὰ τῆς συνταγματικότητος τῶν τοιούτων διατάξεων, αἵτινες βαθμηδὸν ἠτόνισαν. Ἐξ ἐπόψεως πάντως ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας σημειωτέα τὰ ἑξῆς :

Εὐνόητος εἶναι ἡ διάκρισις μεταξὺ ἐποικοδομητικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων ἀφ' ἑνὸς καὶ προσωπικῶν ἀνακοινώσεων ἢ προβολῆς ἐπιμάχων ἀπόψεων ἀφ' ἑτέρου. Ἀναμφιβόλως δὲ τυγχάνει ἀνεμπόδιστος ἡ δημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ μελετῶν ἐποικοδομητικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν, ὑπὸ τὴν μόνην προϋπόθεσιν ὅτι ὀρθοδοξοῦσιν ἐν πᾶσι καὶ δὲν ἀπάδουσι πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ καὶ ζητῆται ἐνίοτε (ἢ προβλέπεται ἐκ τοῦ Νόμου) ἡ ἔγκρισις τῆς Ἱ. Συνόδου διὰ τινὰ δημοσιεύματα βιβλία καὶ συγγράμματα ἢ ἡ εὐλογία Αὐτῆς δι' ἄλλας θρησκευτικὰς ἐκδόσεις, τοῦτο γίνεται ἵνα ὑπάρχη ἐγγύησις βεβαία περὶ τῆς αὐστηρῶς ὀρθοδόξου πνοῆς τοῦ ἔργου ἢ πρὸς ἠθικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ συγγραφέως ἢ ἐκδότου.

Εὐκταῖον βεβαίως εἶναι, ἵνα ὑπάρχη εἰς πᾶσαν Μητρόπολιν, καὶ εἰ δυνατόν καὶ εἰς πᾶσαν μεγάλην ἐνορίαν τῶν πόλεων, τοπικὸν περιοδικὸν ἢ φυλλάδιον, ἐκδιδόμενον προνοίᾳ καὶ ἔγκρισιν καὶ εὐλογία τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν χριστιανῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κινήσεως τῆς Ἐπαρχίας ἢ τῆς ἐνορίας, πρὸς διαφώτισιν αὐτῶν ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων, καὶ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ διδασκαλίαν. Πρὸς τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν ἀπλῶς αἱ οἰκονομικαὶ προϋποθέσεις μιᾶς τοιαύτης ἐκδόσεως. Ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων τὸ κατάλληλον ἐπιτελεῖον διὰ τὴν ἀρθρογραφίαν, ἵνα αὕτη ἴσταται εἰς τὸ ἐμπρέπον ὕψος καὶ μὴ ὑστερήῃ ποιοτικῶς εἰς ἀξίαν δημοσιεύσεως ὕλην. Ἄλλως προτιμότερον νὰ μὴ ὑπάρχη ἢ ἀδόκιμος περιοδικὴ ἐκδοσις. Πρβλ. τὰ ἀποστολικά «μὴ πάντες

διδάσκαλοι ;» (Α' Κορ. ιβ' 29) καὶ «μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μείζον κρίμα ληφόμεθα» (Ἰακ. γ' 1). Το αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ παντὸς δημοσιεύματος (ἀρθροῦ ἢ βιβλίου). Ἄνευ δηλ. ἐπαρκοῦς συγκροτήσεως γραμματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειρῆται συγγραφικὸν ἢ δημοσιογραφικὸν ἔργον. Εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ ἐμφανίζωνται βιβλία καὶ φυλλάδια ὑστεροῦντα γραμματικῶς ἢ θεολογικῶς, ὡς γίνεται δυστυχῶς οὐχὶ σπανίως ὑπὸ ζηλωτῶν μὲν ἀλλὰ μὴ ἐπιστημονικῶς κατηρητησμένων κληρικῶν. Τινὲς δὲ τούτων, σεβαστοὶ κατὰ τὰ ἄλλα, ἐκθέτουσι τὸ ἴδιον αὐτῶν γόητρον καὶ κύρος ἐν τῇ ἐπιμονῇ καὶ τῇ ἀξιώσει των νὰ ἐμφανισθῶσι καὶ ὡς χειριστὰι τοῦ καλάμου καὶ τῆς γραφίδος, ἀδέξιοι ὄντες καὶ ἀδόκιμοι πρὸς τοῦτο.

Προκειμένου δὲ περὶ προσωπικῶν ἀνακοινώσεων διὰ τοῦ Τύπου ἢ ὑποστηρίξεως ἐπιμάχων ἀπόψεων δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀγνοῆται ἢ προϊσταμένη ἐκκλησιαστικῆ Ἀρχῆ ἐκ μέρους τῶν δημοσιογραφούντων κληρικῶν. Τοῦτο ἀπάδει πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν. Καὶ ναὶ μὲν εἶναι καταχωρωμένον καὶ ἀναφαίρετον τὸ δικαίωμα παντὸς προσώπου ἵνα ὑπεραμύνεται ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἰδεολογίας του· οὐχ ἥττον ὅμως ἰσχύουσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἀποστολικά λόγια «πίθεσθε τοῖς ἡγουμένης ὑμῶν καὶ ὑπέικετε» (Ἐβρ. ιγ' 17) καὶ τὰ κανονικά παραγγέλματα «ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων κρατεῖται» κ.τ.τ. Δὲν νοεῖται δὲ συντεταγμένον καὶ πειθαρχημένον σῶμα (οἶον ἡ Ἐκκλησία) νὰ ἀνέχεται αὐθαρέτους ἐνεργείας μεμονωμένων στελεχῶν του. Ἐὰν εἰς ἄλλο συντεταγμένον σῶμα (οἶον ὁ στρατὸς π.χ.) ἀπετολμῶντο τοιαῦτα ἐνέργειαι, κρισιμωτάτη θὰ ἀπέβαιεν ἡ θέσις τῶν ἀντιπειθαρχικῶς ἐνεργησάντων, καθισταμένων ὑπολόγων ἐνώπιον Στρατοδικείου. Ἡμεῖς ὅμως οἱ τὰ πνευματικά ἀνακρίνοντες (Α' Κορ. β' 14) ὀφείλομεν πάντοτε εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν νὰ ἐνεργῶμεν (Α' Κορ. ιδ' 40). Ὑπάρχει δὲ πάντοτε τρόπος, ἵνα ἐκθέσῃ τις τὰς ἀπόψεις του μετὰ σεμνότητος καὶ εὐπρεπείας, ἄνευ ἀντεγκλήσεων καὶ διαξιφισμῶν, ἄνευ ἐριστικοῦ πνεύματος («ἐριθείας» Ρωμ. β' 8, Φιλιπ. α' 16, β' 3, Ἰακ. γ' 14,16), ἀπὸ περιωπῆς καὶ μετὰ ἐπιστημοσύνης, μετὰ πάσης ἀντικειμενικότητος, ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ πειθοῦς καὶ διαφωτίσεως, οὐδέποτε δ' ἐν πνεύματι αὐθαιρεσίας καὶ ὑπερβασίας καὶ ἐπιδιώξεως δυναμικῶν (γράφε δυναμιτιστικῶν) λύσεων. Οὐδαμῶς εἶναι ἐπιτετραμμένοι εἰς τὸν κληρικὸν χυδαῖαι καὶ πεζοδρομικαὶ ἐνέργειαι, οὐδὲ αὐτάρεσκοι δημοσιογραφικαὶ αὐτοπροβολαὶ ἢ ἀπομίμησις μεθόδων τοῦ λεγομένου κιτρίνου τύπου. Ἀναφαίρετον δὲ τὸ δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας ἐν προκειμένῳ, ἵνα νουθετῆ καὶ «ἐλέγχη» καὶ τιμωρῆ τοὺς ἀτάκτους, ἵνα μὴ ὑπεραίρωνται καὶ εἴνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν» (Α' Τιμ. ε' 20).

(Συνεχίζεται) † ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΩΜΕΝ ΤΗΝ ΣΥΓΧΥΣΙΝ

Δυστυχῶς ὅμως οἱ φόβοι περὶ τῆς προβολῆς τῶν παπικῶν προνομίων ἐπηγήθησαν κατὰ τρόπον ἀπροσδόκητον. Ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6 Αὐγούστου 1964 ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἐξάπελυσε τὴν πρώτην αὐτοῦ Ἐγκύκλιον, ὑπὸ τὸν τίλον «Ecclesiam Suam». Ἐν αὐτῇ προβάλλει ἑαυτὸν κεκτημένον πλήρη δύναμιν καὶ ἐξουσίαν. Ὡς δ' ἐπόμενον, τὸ ἀδυσώπητον («πρωτεῖον») καὶ τὸ θεϊκὸν («ἀλάθητόν») του καταστρέφουν προφανῶς τὸν δημοκρατικὸν χαρακτήρα τῆς Μῆας, Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς τὴν διεμόρφωσαν αἱ θεμελιώσασαι τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν ἑπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῆ συμμετοχῇ καὶ τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας. Ἀντικρούεται δὲ κατηγορηματικῶς ἡ πρότασις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ ἐπιστημονικὸς θεολογικὸς διάλογος πρὸς ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν διεξαχθῇ «ἐπὶ ἴσοις ὅροις».

«Ἀπατώνται, λέγει ὁ Πάπας Παῦλος, ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡμεῖς θὰ ἀποστῶμεν τῶν προνομίων μας, τὰ ὁποῖα θεόθεν ἐδόθησαν διὰ τοῦ ἀγίου Πέτρου... Ἐπὶ τόσων θεμάτων τὰ ὁποῖα μᾶς διακρίνουν (Καθολικοὺς καὶ Ὀρθοδόξους) σχετικῶν πρὸς τὴν Παράδοσιν, τὴν πνευματικότητα, τὸ κανονικὸν δίκαιον, τὴν λατρείαν, εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς νομίμους ἐπιθυμίας τῶν κεχωρισμένων ἀφ' ἡμῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν».

Ὁξυτάτη ἀντίδρασις ἐξεδηλώθη πάραυτα κατὰ τοῦ αὐταρχικοῦ πνεύματος τῆς παπικῆς Ἐγκυκλίου εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν Γενεύην καὶ τὴν Νέαν Ὑόρκην. Εἰς μὲν τὰς Ἀθήνας σχολιάζων τὴν παπικὴν Ἐγκύκλιον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Β' ἐδήλωσεν ὅτι «ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐμμένει εἰς τὰ προνόμιά του περὶ «ἀλαθῆτου» καὶ «πρωτείου». Εἰς τὴν πρόσφατον Ἐγκύκλιόν του τονίζει, ὅτι «ἀπατώνται ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡμεῖς, θὰ ἀποστῶμεν τῶν προνομίων ἡμῶν, τὰ ὁποῖα θεόθεν ἐδόθησαν διὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου». Ὑπὸ τιαύτας συνθήκας δὲν εἶναι εὐκολοὺς ὁ διάλογος «ἐπὶ ἴσοις ὅροις»¹¹.

Εἰς τὴν Γενεύην ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν V. Hooft, γράφων εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τοῦ Ὄργανισμοῦ υπεγράμμισεν ἐντόνως ὅτι «τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα, τόσον ἐν σχέσει πρὸς τὴν πίστιν ὅσον καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑφῆν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ κλεις καὶ τὸ θεμελιώδες πρόβλημα εἰς τὴν σχέσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας... Τὸ γεγονός αὐτὸ δεικνύει ὅτι ἐξακολουθοῦμεν νὰ μένωμεν μακρὰν τῆς ἡμέρας τῆς πλήρους ἐνότητος, διότι οὐδεμία ἐκ τῶν μὴ Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν δύναται νὰ υιοθετήσῃ τὴν ἀποψιν, ὅτι ἡ ἀναγνώρισις τῆς παγκο-

σμίου δικαιοδοσίας τοῦ παπισμοῦ εἶναι τὸ ἀπαραίτητον κριτήριον διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐνότητα. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ Ἐγκύκλιος αὕτη διὰ τῆς ἐμφανισθῆς τῆς βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ γίνῃ σαφές, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ πρὸς τὸ παρόν, συνίσταται μᾶλλον εἰς τὸ νὰ δημιουργηθοῦν καλύτεραι σχέσεις μετὰξὺ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, παρὰ εἰς τὸ νὰ γίνῃ οἰαδήποτε σημαντικὴ προσπάθεια πρὸς ἔνωσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν»¹².

Εἰς Νέαν Ὑόρκην ὡσαύτως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἰάκωβος εἰς δηλώσεις του πρὸς τὸν «Ὀρθόδοξον Παρατηρητὴν», παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Ἡ.Α.Α. ὁ Πάπας εἰσάγει εἰς νέον εἶδος διαλόγου ἢ σχέσεων μετὰξὺ πάντων τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν, ἐλαφρῶς χρωματισμένον μὲ ἰδιάζουσαν διάλυσις συγκρητισμοῦ—ἀντικαθιστᾷ τὸν ὅρον ἐνότητος unita διὰ τοῦ ὅρου unificatio, ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τῆς συνεργασίας τόσον μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅσον καὶ μετὰ τῶν μὴ χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν. Οὕτω ὁ τύπου μονολόγου διάλογος οὗτος θὰ προσφέρῃ ἀρνητικὰς μόνον ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ «Ὀρθόδοξος Παρατηρητὴς» σχολιάζων τὴν προσφώνησιν τοῦ Πάπα ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς γ' περιόδου τῆς Βατικανείου Συνόδου (Σεπτ. 14, 1964), παρατηρεῖ ὅτι «εἰς ταύτην ὁ Ποντίφηξ ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὡς κατόχου πλήρους δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἐφ' ὅλοκληρον τῆς Ἐκκλησίας. Χαρακτηρίζει τὴν μὲν Ρωμαιοκαθολικὴν ὡς Ἐκκλησίαν, τὰς δὲ λοιπὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὡς Ὁμολογίας ἢ Κοινότητας. Καὶ τὸ σπουδαιότερον θέτει ὡς θεμέλιον λίθον τῆς ἐνότητος ὄχι τὸν θεῖον τῆς Ἐκκλησίας Ἴδρυτὴν καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου Ἰησοῦν Χριστόν, ἀλλὰ τὴν Βασιλικὴν (ἐνθα ὁ τάφος) τοῦ Ἀγίου Πέτρου. Καὶ ἐπιλέγει ὁ «Ὀρθόδοξος Παρατηρητὴς»: «Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς ἀπαιτεῖται παρὰ πολλῶν μεγάλῃ προσπάθειᾳ ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς γ' περιόδου τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, διὰ νὰ πεισθῶσι πάντες ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης δὲν ἀπέστη τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνότητος, ὅπως ἔθεσεν αὐτὸν ὁ ἀείμνηστος Πάπας Ἰωάννης ΚΓ'»¹³.

Ἡ σύνοδος δυστυχῶς ἀπέστη τοῦ σκοποῦ τούτου τῆς ἐνότητος. Τὸ ἔργον τῆς συνοψίζεται εἰς τοὺς λόγους τοῦ Πάπα Παύλου, ὁ ὁποῖος προσφωνῶν αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς δ' περιόδου εἶπε πρὸς τὰς χιλιάδας τῶν συνέδρων τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1965: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Β' ἐν Βατικανῶν Συνόδου ἀνοίγεται στοργικῶς εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν εἰσέτι τὴν κοινωνίαν πρὸς τὴν μίαν,

12) Αὐτόθι.

13) «Ὀρθόδοξος Παρατηρητὴς», Σεπτ. 1964.

11) «Ἐκκλησία», Σεπτ. 1-15, 1964.

ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν μας».

Σχολιάζων τὰς παπικὰς αὐτὰς δηλώσεις διακεκριμένος σχολιαστὴς γράφει: «Ἀλλὰ τὸ ἔχομεν εἶπει πολλάκις, εἶναι δὲ βασικὴ διακρίσις τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, αὐτὴ καὶ μόνον αὐτὴ, ἀποτελεῖ τὴν μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν» ἐκείνην δηλαδή, τὴν ὁποίαν ἴδρυσεν ὁ Κύριος «ἐπὶ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου Αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. β' 20). Ἐάν ὁ ἀρχηγὸς καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀναγνωρίσουν τὴν ἀληθειαν αὐτὴν καὶ δὲν ἀποφασίσουν αὐτοὶ νὰ προσέλθουν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀπαρνούμενοι τὰς ἰδικῆς των ἐμπνεύσεως προσθήκας καὶ μεταβολὰς εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμένων Συνόδων, μεταιοπονοῦν»¹⁴.

Ἐπὶ πλέον ἡ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ἰσχυροποιοῦσα τὴν «μοναρχίαν τοῦ Πάπα», ὥρισε τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν ἐν τῷ γ' περὶ Ἐκκλησίας σχήματι: «Τὴν διδασκαλίαν ταύτην περὶ τῆς ἰδρύσεως, διαρκείας, ἐξουσίας καὶ ἐνοίας τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης ἀγίου πρωτείου καὶ ἀλαθῆτος, ὀρίζει ἡ ἁγία Σύνοδος ἀπαξ ἔτι ὡς σταθερὰν πίστιν διὰ πάντας τοὺς πιστούς... Ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης κέκτηται δυνάμει τοῦ ἀξιωματὸς του, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Χριστοῦ καὶ ποιμένος ἀπάσης τῆς Ἐκκλησίας, πλήρη καὶ ὑψίστην καὶ καθολικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δύναται νὰ ἀσκήσῃ αὐτὴν ἐλευθέρως πάντοτε»¹⁵.

Κατὰ ταῦτα οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ πιστεύουν ὅτι «ἐάν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐκλείψῃ ἡ ἀνωτάτη, ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀποφασιστικὴ ποιμαντικὴ ἐξουσία τοῦ Πέτρου, ἡ ἐνότης ἢ ἐξαλειφθῇ». Ἐπεκτείνουσα τὴν πίστιν ταύτην ἡ ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν «Καθολικὴ» προσθέτει: «Ἐπιθυμοῦμεν ἐπίσης νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι τὸ ἐπίκεντρον τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας δὲν θέλει νὰ ἀποτελῇ πρωτεῖον πνευματικῆς ὑπερηφανείας ἢ ἀνθρωπίνης κυριαρχίας, ἀλλὰ πρωτεῖον ἐξυπηρετήσεως, διακονίας, ἀγάπης. Δὲν εἶναι ματαία ρητορικὴ ὁ ἀπονεμόμενος τίτλος εἰς τὸν Ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ «δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ»¹⁶.

Παραλλήλως πρὸς ταῦτα, ἡ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, ἀντικρούουσα ἀπὸ τὴν ἰδικὴν τῆς σκοπιὰν τὸν δρόμον τῆς ἐνότης, ἀπεφάσισε μίαν μεγάλην καινοτομίαν. Προσφέρει πρὸς πάντας τοὺς βεβαπτισμένους εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τρίδος «μυστηριακὴν κοινωνίαν» (intercommunio). Κατὰ τὴν «παραχώρησιν» αὐτὴν δικαιοῦνται οἱ Ὁρθόδοξοι ἰσοτίμως πρὸς τοὺς Καθολικοὺς νὰ λαμβάνουν τὴν θείαν Μετάληψιν καὶ νὰ ἐξομολογοῦνται ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικὸν ἱερέα. Ἐτέθη δὲ ὡς ὄρος ἡ ἀμοιβαιότης, ὅπως δηλαδὴ καὶ καθολικοὶ μεταλαμβάνουν καὶ ἐξομολογοῦνται ἀπὸ Ὁρθόδοξον ἱερέα.

Ὁ Καρδινάλιος Lercaro, Ἀρχιεπίσκοπος Βολωνίας, εἰς διάλεξιν τὴν ὁποίαν ἔδωκε τὴν 25ην Νοεμ-

βρίου 1964 εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν» Σχολὴν τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἐν Ρώμῃ, καθώρισε τὴν σημασίαν τῆς «κοινωνίας ἐν τοῖς μυστηρίοις». Ἀναλύων τὸ περὶ Οἰκουμενισμοῦ διάταγμα τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ὡς πρὸς τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, εἶπεν ὅτι τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν λειτουργικὴν καὶ ἐκκλησιολογικὴν μεταρρυθμίσειν, τὴν ὁποίαν γνωρίζει σήμερον ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία.

Εἰδικεύων τὸν λόγον τῆς «μεταρρυθμίσεως» ταύτης ἐτόνισεν ὅτι «ἡ Ἁγία Ἐδρα ἀναγνωρίζει ὡς αὐθεντικὰς τὰς κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον ὁ αὐθεντικὸς ἐκκλησιολογικὸς αὐτῶν χαρακτήρ βασιζέται ἐπὶ τῆς ἱερουργίας τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἡ ὁποία κατὰ τὰ φράγματα, ὡς εἶπε, συνδέει τοὺς Χριστιανούς». Καὶ προσέθεσεν: «ὅπου οἱ πιστοὶ συναθροίζονται παρὰ τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου, περίξ ἐγκύρως χειροτηθέντος Ἐπισκόπου, ὡς διαδόχου τῶν Ἀποστόλων, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ Ἐκκλησία».

«Τὸ κείμενον τοῦ διατάγματος, εἶπε, (περὶ Οἰκουμενισμοῦ) παραδέχεται τὴν «κοινωνίαν ἐν τοῖς Μυστηρίοις» ὅχι μόνον ὡς ἐπιτρεπτήν, ἀλλὰ καὶ ὡς εὐκαταίαν, εἰς καθωρισμένας περιπτώσεις. Ἀλλ' ὡς ὄρος τῆς πρακτικῆς ταύτης ἐφαρμογῆς δέον νὰ τονισθῇ ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ εἶναι μονόπλευρος. Ἀ π α ι τ ε ῖ ἔ κ δ η λ ο ν τ ῆ ν ἀ μ ο ι β α ῖ α ν σ υ μ φ ω ν ῖ α ν. Ἄλλως, ἀντὶ νὰ εἶναι θέμα συζητήσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὑ π ἄ ρ χ ε ι κ ῖ ν δ υ ν ο ς μ ῆ π ω ς κ ρ ι θ ῆ ὑ π ὀ τ ῶ ν ἀ δ ε λ φ ῶ ν Ὁ ρ θ ο δ ὄ ξ ω ν ὡ ς ν ἑ α π ρ ο σ π ἄ θ ε ι α π ρ ο σ η λ υ τ ι σ μ ο ῦ... Μόνον τοιουτοτρόπως ἢ ἐν τοῖς Μυστηρίοις κοινωνία θὰ καταστῆ καὶ εὐκαταία».

Ἐάν ἀμοιβαίως προαχθῇ αὕτη, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους κοινωνίας. Ἐάν ἡ Καθολικὴ καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ κοινοῦ συμφωνήσουν καὶ παραδεχθοῦν τὴν ἐν τοῖς Μυστηρίοις κοινωνίαν, αὕτη θὰ ἐπιφέρῃ καρπὸς τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι δυνατόν ἀκόμη νὰ προβλέψωμεν, καὶ θὰ προετοιμάσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁρατὴν ἐνότητα, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμεν, πρὸς δόξαν τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν τῇ μιᾷ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ»¹⁷.

Ἡ προσφορὰ ὅμως αὕτη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπαράδεκτος ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Καὶ ναὶ μὲν «ἡ κοινωνία τῶν Μυστηρίων» δὲν πρόκειται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πραγματικὴν ἔνωσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπλὴ πρότασις, καθὼς ἀναφέρεται ἀνωτέρω, θὰ ἐδημιουργεῖ συνταρακτικὴν σύγχυσιν καὶ κλονισμὸν τῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεως τῶν πιστῶν. Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγορεύουν ρητῶς τὴν μετ' αἰρετικῶν μυστηριακὴν κοινωνίαν¹⁸. Κοινοῦς λοιπὸν Μυστηρίων εἶναι ἀδιανόητος. Τοιαύτη σύγχυσις ἔλαβεν ἤδη χώραν μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου διαβιοῦν 1.500.000 Ἑλληνοαμερικανῶν. Ἰδίως πρόκειται περὶ τῆς Νέας Γενεᾶς τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν.

14) «Σωτήρ», Ὀκτ. 20, 1965.

15) Ἱ. Καμίρη, ἡ Γ' φάσις τῆς Βατικανέου Συνόδου «Ἐκκλησία» Ἰαν. 15, 1965.

16) «Καθολικὴ», Σεπτ. 2, 1964.

17) «Καθολικὴ», Νοεμβρ. 25, 1964.

18) Π. Τρεμπέλα, Ἡ ἐν Βελιγραδίῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις (ΣΤ'). «Ἐκκλησία» Δεκ. 15, 1966 σ. 732.

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τῆς ζωῆς ἐν Ἀμερικῇ. Οἱ δὲ Ὀρθόδοξοι νέοι συζοῦν ἁρμονικῶς εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν κοινωνίαν, ὡς ἀξιόλογοι παράγοντες, ἐν μέσῳ 40.000.000 καὶ πλέον Ρωμαιοκαθολικῶν Ἀμερικανῶν. Ἀπὸ τῆς νηπιακῆς τῶν ἡλικίας φοιτοῦν εἰς τὰ αὐτὰ δημόσια σχολεῖα, σπουδάζουν εἰς τὰ αὐτὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια καὶ τὰ Πανεπιστήμια, συνεργάζονται καὶ διακρίνονται εἰς τὰ αὐτὰ ἐπαγγέλματα ὡς ἐκλεκτοὶ πολῖται, συνάπτουν μικτοὺς γάμους καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν διατρέχουν τὸν κίνδυνον τοῦ ἐξαμερικανισμοῦ. Ἄν τώρα εἰς τὸν κίνδυνον αὐτὸν προστεθῇ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς θρησκείας, καθίσταται λίαν εὐνόητον ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς κινδυνεύει πολυτρόπως νὰ χαθῇ. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἐν Ἀμερικῇ καθυστερεῖ καὶ αὐτὴ ἐπικινδύνως, ἡ δὲ θρησκευτικὴ ἀγωγή περιορίζεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς τὰ κατὰ Κυριακὴν Κατηχητικὰ Σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ διδασκαλία γίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, προκύπτει τὸ γεγονός ὅτι μὲ τὸν κίνδυνον τῆς γλώσσης συνυφαίνεται καὶ ὁ τῆς ὀρθόδοξου πίστεως.

Χαρακτηριστικὸν ἐπεισόδιον συγχύσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν νέων Ἑλληνοαμερικανῶν ἀναφέρει εἰς ἄρθρον του, ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ διάλογος μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Διασποράς», ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Σ. Ἀγουρίδης. Τὸ ἄρθρον ἐγράφη ἐξ ἀφορμῆς τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας τὴν ὁποίαν ὡς ἐνωτικὸν τάχα κρίκον προσφέρει ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία.

«Ἦταν φυσικὸ, γράφει ὁ διακεκριμένος ἀρθρογράφος, νὰ παρουσιασθῶν πολὺ γρήγορα οἱ πρῶτες ἐκτροπές. Εἶναι τόσο ἀδιαφώτιστο τὸ ὀρθόδοξο πλῆρωμα ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν, ὥστε μερικοὶ Ὀρθόδοξοι ποῦ καλοῦνται, μέσα στὸ πνεῦμα τοῦ διαλόγου (τῆς ἀγάπης) νὰ παρακολουθήσουν τὴν θεῖα Λειτουργία στὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς κοινότητος ἡ τοῦ χωριοῦ των, αἰσθάνονται τὴν ὑποχρέωσιν γιὰ λόγους εὐγενείας νὰ μετάσχουν καὶ στὴ θεῖα κοινωνία».

«Μοῦ γράφει κάποιος φίλος, ἐπιστήμων φυσικός, πῶς ἡ ἐνορία του, ὅπως συνηθίζεται τώρα στὴν Ἀμερικὴ, προσεκλήθη ἐπισημῶς ἀπὸ τὴν πλαϊνὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Ἐπῆγαν οἱ δικοὶ μας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἱερέα τους. Ὅταν ἤλθε ἡ ὥρα τῆς κοινωνίας, πολλοὶ δικοὶ μας ἐκοινώνησαν. Ὅταν ἐτελείωσε ἡ ἐπίσκεψις ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς ἐμάζεψε τοὺς δικούς μας καὶ διεμαρτυρήθη γιὰ τὴν πράξιν τους. Κι αὐτοὶ ὅμως ἐθύμωσαν μὲ τὴν σειρά τους καὶ τοῦ εἶπαν: «Τότε γιατί μᾶς ἔφερες ἐδῶ;».

«Εἶναι φανερό, ἐπιλέγει ὁ ἀρθρογράφος, πῶς πολλοὶ Ὀρθόδοξοι ἱερεῖς στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη, τὴν Αὐστραλία καὶ ἰδίως στὴν Ἀμερικὴ, μὲ καλὴ καὶ ἀγνή διάθεσι καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ συγχρόνου ἐνωτικοῦ ρεύματος, θέλουν νὰ βάλουν καὶ τίς ἐνορίες των μέσα σὲ σύγχρονα καλοῦπια. Ἡ διάθεσις των εἶναι ἀξιέπαινη, ἀλλὰ ἡ πράξις των εἶναι ἐπιπόλαιη καὶ ἐπικίνδυνη»¹⁹.

19) Ἐφημ. «Καθημερινή», Ὀκτ. 12, 1966.

Προκλητικὰ παρομοίας συγχύσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι καὶ ἄλλα τινὰ γεγονότα ποῦ ἐπιβάλλει—καθὼς νομίζεται—τὸ πνεῦμα τῆς ἐνωτικῆς συμφιλώσεως. Ὀρθόδοξοι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς συμπροσεύχονται εἰς τὸν ὀρθόδοξον Ναὸν καὶ ἐναλλάσσονται ἀδελφικώτατα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀμβωνος, διὰ τὸ θεῖον κήρυγμα, μὲ Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ Προτεστάντας.

Τοιοτοτρόπως ἀναγιγνώσκωμεν εἰς τὸν «Ὀρθόδοξον Παρατηρητὴν» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ὅτι «τὴν Παρασκευὴν 22αν Ἰανουαρίου 1965, ὥραν 6.30 μ.μ. ἐτελέσθη, προεξάρχοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου, Πανορθόδοξος Οἰκουμενικὸς Ἐσπερινὸς εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Νέας Ὑόρκης. Ἡ τέλεσις τοῦ Ἐσπερινοῦ ἔλαβε χώραν ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Διαχριστιανικῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, τῆς ὁποίας μετέχουν ὅλαι σχεδὸν αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι...».

«Μετὰ τὸν Ἐσπερινὸν ὠμίλησαν πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα ὁ Ἀγγλικανὸς Rev. Raymond Maxwell ἀναπληρωτῆς Ἐκτελεστικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἐν Νέα Ὑόρκη, ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς ἱερεὺς Μονσινιόρος Myles M. Bourke, καθηγητῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὸ Ρωμαιοκαθολικὸν θρησκευτικὸν Σεμινάριον «St. Joseph».

Καλὰ καὶ ἅγια πάντα ταῦτα, ἀλλὰ ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τοιούτων τελετουργικῶν συναισθηματισμῶν, χωρὶς τὴν ἐπιβεβλημένην διαφώτισιν τῶν πιστῶν, περὶ τῆς πραγματικῆς σημασίας τούτων. Ἀπὸ τὴν παρεξήγησιν προέρχεται ἡ ὀλεθρία σύγχυσις καὶ γίνεται πιστευτὸν ὅτι ἡ ἔνωσις ἐπῆλθε καὶ ὅλαι αἱ δογματικαὶ καὶ ἐκκλησιολογικαὶ διαφοραὶ ποῦ μᾶς ἐχώριζον ἀπὸ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Προτεστάντας δὲν ὑφίστανται πλέον.

Ἐπὶ τῆς ἀκόμῃ καὶ Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνῶν ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1952, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνιστᾶται εἰς τοὺς μετέχοντας τῶν ἐκαστοτε συγκαλουμένων συνεδρίων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὀρθόδοξους κληρικούς ἀντιπροσώπους, «ἵνα ὧσιν ὅσον τὸ δυνατόν ἐφεκτικοὶ ἐν ταῖς λατρευτικαῖς μετὰ τῶν ἑτεροδόξων συναξέσιν, ὡς ἀντικειμέναις πρὸς τοὺς ἱεροῦς κανόνας καὶ ἀμβλυνοῦσαις τὴν ὁμολογιακὴν εὐθυξίαν τῶν Ὀρθόδοξων, ἐπιδιώκοντες ἵνα τελῶσιν, εἰ δυνατόν, καθαρῶς ὀρθόδοξους ἀκολουθίας καὶ τελετάς, πρὸς ἐμφάνισιν οὕτω τῆς ἀγῆλης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ὀρθοδόξου λατρείας πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν ἑτεροδόξων»²⁰.

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμῃ σκανδαλώδες μέσον. Καθ' ἃ γράφει ὁ Τύπος, «κοινὰ πολυχρόνια τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀρχίζουν νὰ καθιερώνουν, μέσα στὰ πλαίσια τῶν προσπαθειῶν, γιὰ τὴν προέκτασι τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης οἱ ἐξαρτώμενοι ἀπὸ τὸ Βατικανὸν χριστιανικοὶ ναοί. Σύμφωνα μὲ σχετικὰς πληροφορίες μας :

«Σὲ πανηγυρικὴ Λειτουργία ποῦ ἐτέλεσε προσφά-

20) Π. Τρεμπέλα, Ἡ ἐν Βελιγραδίῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις (ΣΤ'), «Ἐκκλησία» Δεκ. 15, 1966.

τως στην Κωνσταντινούπολι ὁ παπικὸς Νούντσιος στὴν Τουρκία Ἀρχιεπίσκοπος Ξαβέριος Τζούππι, ὁ χορὸς ἔφαλε τὸν ἐξῆς πολυχρονισμό :

«Πολυχρόνιον ποιῆσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀγιῶ-
τον ἄκρον Ἀρχιερέα Πάπαν Παῦλον τὸν ἕκτον, σὺν
τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα τῷ πρώτῳ.
Κύριε φύλαττε αὐτοὺς εἰς πολλὰ ἔτη».

«Ἡ Λειτουργία ἐτελέσθη μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς πρώ-
της ἐπετείου τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων μεταξὺ τῶν
δύο πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν»²¹.

Πάντα ταῦτα, μακρὰν τοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολο-
γικοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ ὀδη-
γήσουν πρὸς τὴν ἔνωσιν, δημιουργοῦν σύγχυσιν καὶ μοι-
ραίας αὐταπάτας. «Προκειμένου περὶ τῆς πίστεως, λέ-
γει ὁ ἀκαδημαϊκὸς Ἀμίλκας Ἀλιβιζάτος, δὲν χωρεῖ
οὔτε ἀντίρρησης οὔτε ἀμφιβολία. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος
διὰ τὸν ὁποῖον αἱ πραγματικαὶ διαφοραὶ εἶναι πολὺ
δύσκολον νὰ διαλυθοῦν... Ὡς πρὸς αὐτὰς πρέπει νὰ
προχωρήσωμεν μὲ ἐμπεριστατωμένην μελέτην τῶν
πραγματικῶν, ὡς κοινῶς τὰς λέγομεν, δογματικῶν δια-
φορῶν, μὲ καταμέτρησιν αὐτῶν μὲ τοὺς δύο θεμελιώ-
δεις γνώμονας τοὺς ὁποῖους ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσιν μας
καὶ περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν
νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία. Καὶ αὐτοὶ εἶναι ἡ Ἁγία Γρα-
φή καὶ ἡ γνησία Ἱερὰ Παράδοσις...».

«Συνεπῶς, λέγει, ὁ καθαρὸς ἐπιστημονικὸς θεολο-
γικὸς διάλογος εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξακρι-
βωσιν αὐτῆς διὰ τῶν μέσων καὶ διὰ τοῦ γνώμονος αὐτοῦ
καὶ πρέπει μάλιστα νὰ ἀρχίσῃ τὸ ταχύτερον, διότι ἡ
ἐργασία εἶναι πολλή καὶ χρειάζεται παρὰ πολὺν χρό-
νον».²²

Ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ διεξαγομένου ἤδη (διαλόγου τῆς
ἀγάπης), ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει εἰς τὴν σύσφιξιν τῶν
ἀδελφικῶν σχέσεων καὶ μόνον καὶ εἰς τὴν διεύρυνσιν τῆς
συνεργασίας μεταξὺ Ὁρθόδοξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς
Ἐκκλησίας, πρὸς προαγωγήν τῆς ἐνότητος τοῦ χρι-
στιανικοῦ κόσμου, προέχει τὸ καθήκον τούτων ὅπως
διαφωτίσουν τὸν Ὁρθόδοξον καὶ τὸν Ρωμαιοκαθολικὸν
κόσμον, περὶ τῆς σκοπιμότητος τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ με-
λετώμενος πραγματικὸς ἐπιστημονικὸς διάλογος, διὰ
τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ὁμιλῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα
τῶν ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος δεήσεων διήρесе
τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας του εἰς τρεῖς κατηγο-
ρίας : τοὺς ἀδιάφορους, τοὺς ἐνθουσιώδεις καὶ τοὺς
δυσπίστους καὶ σκεπτικιστάς. Εἶπεν :

«Ὑπάρχει μία τάσις ἀδιαφορίας, ἡ ὁποία προ-
έρχεται συχνάκις ἐξ ἀνεπαρκῶς γνώσεως τῶν πρα-
γμάτων καὶ τῶν δυσκολιῶν. Ἐπὶ τούτου θὰ εἴπωμεν
ἀπλῶς : πρέπει οἱ πιστοὶ νὰ πληροφορηθοῦν, νὰ μά-
θουν. Δὲν ἐπιτρέπεται πλέον ἡ ἀγνοία ζητήματος τό-
σον σπουδαίου καὶ ἐπικαιροῦ».

Ἄλλη τάσις εἶναι ὅσων καταλαμβάνονται ὑπὸ
ὑπερβολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὡς ἐὰν αἱ μετὰ τῶν δι-
σταμένων ἀδελφῶν ἐπαφαί ἦσαν εὐκολοὶ καὶ ἀκίν-

δυνοὶ καὶ ὡς ἐὰν ἦτο ἀρκετὸν νὰ μὴ δώσωμεν
σημασίαν εἰς τὰ διδακτικὰ καὶ κανονικὰ ζητήματα, διὰ
νὰ ἐπιτύχωμεν εὐθὺς τὴν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν συνεργα-
σίαν. Πρόκειται περὶ τάσεως ἐσφαλμένης, διότι δύ-
ναται νὰ δημιουργήσῃ ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις, πλάνας,
ἀδυναμίας καὶ πνεῦμα εὐκόλου προσαρμογῆς, τὰ ὁ-
ποῖα δὲν ὠφελοῦν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἀληθοῦς οἰκου-
μενισμοῦ».

«Ὑπάρχει ἐν τέλει ἡ τάσις τῶν δυσπίστων καὶ τῶν
σκεπτικιστῶν. Ὁρισμένοι φοβοῦνται μήπως ὁ οἰκου-
μενισμὸς συνεπιφέρει κριτικὴν καὶ ἀναθεώρησιν τῆς
ἀληθοῦς χριστιανικῆς πίστεως, περιφρόνησιν τῆς καθο-
λικῆς παραδόσεως καὶ τῆς καθολικῆς διδασκαλίας,
προσαρμογὴν πρὸς τὰς θρησκευτικὰς ἀντιλήψεις τοῦ
ἄλλου εἰς βῆρος τῶν ἰδίων πεποιθήσεων. Ἄλλοι φο-
βοῦνται μήπως εἶναι ματαία ἡ ἐλπίς τῆς πραγματικῆς
ἀποκαταστάσεως μιᾶς μόνης θρησκευτικῆς πίστεως
καὶ μιᾶς μόνης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας».

«Πάρα πολλὰ πράγματα, λέγουν, μᾶς χωρίζουν
ἀπὸ τῶν διισταμένων ἀδελφῶν, πάρα πολὺς χρόνος
παρῆλθεν ἀπὸ τοῦ σχίσματος, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τούτου
κατέστη πλέον ἀνεπανόρθωτον· δὲν πρέπει νὰ ἀναμέ-
νωμεν θαύματα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἀληθι-
νὴν ἐπανένωσιν»²³.

Ὁμιλήσεν ὁ Πάπας ἔχων ὑπ' ὄψιν του μίαν πρα-
γματικότητα, κατὰ τὴν ὁποίαν μεταξὺ τοῦ ρωμαιοκα-
θολικοῦ κόσμου ὑπάρχουν, ὡς πρὸς τὴν ἔνωσιν, τρεῖς
κατηγορίαι πιστῶν : οἱ ἀδιάφοροι, οἱ ἐνθουσιώδεις καὶ
οἱ δυσπίστοι. Ἀναντιρρήτως τὴν ἰδίαν πραγματικό-
τητα ἀντικρύζει καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Πρω-
τεῦον καὶ παρ' ἡμῶν οἱ ἀδιάφοροι, λόγῳ ἀγνοίας τοῦ
τόσον «σπουδαίου καὶ ἐπικαιροῦ ζητήματος». Ὑ-
πάρχουν καὶ οἱ ἐνθουσιῶντες, οἱ ὁποῖοι αὐταπατώμε-
νοι δημιουργοῦν δι' ἑαυτοὺς «ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις,
πλάνας, ἀδυναμίας καὶ πνεῦμα εὐκόλου προσαρμογῆς»,
ὡς πρὸς τὴν ἔνωσιν. Τέλος, ὑπάρχουν καὶ οἱ δυσπίστοι
καὶ οἱ σκεπτικισταί, οἱ ὁποῖοι φοβοῦνται ἀπεμπόλησιν
τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ἔχουν δίκαιον, διότι δὲν γνωρίζουν
ὑπὸ ποῖα ἀδιάσειστα κριτήρια θὰ προταθῇ ὁ
πραγματικὸς διὰ τὴν ἔνωσιν ἐπιστημονικὸς θεολογι-
κὸς διάλογος.

Ὁ Πάπας εἰς τὴν ἀνωτέρω ὁμιλίαν του πρὸς τοὺς
Ρωμαιοκαθολικοὺς ἔκαμε λόγον περὶ (καθολικῆς πα-
ραδόσεως καὶ καθολικῆς διδασκαλίας), ἐπὶ τῶν
ὁποίων στηρίζεται τὸ οἰκοδόμημα τῆς παπικῆς Ἐκ-
κλησίας ἀπὸ χιλιῶν ἐτῶν καὶ πλέον.

Ἡ διδασκαλία τῆς ὁμῶς αὐτῆ καὶ ἡ παράδοσις τῆς
δὲν ἀποτελοῦν ἱερὰν κληρονομίαν ἀμιγῆ καὶ ἀπαρα-
τρέπτον, καθὼς τὴν περιλαμβάνει ἡ Ὁρθόδοξία, ἀλλ' εἶναι
δημιουργήματα ἐν πολλοῖς ἐξελίξεσιν καὶ καινοτομιῶν,
αἱ ὁποῖα αὐταὶ εἶναι ἐκεῖναι ποὺ ἐχώρισαν τὴν παπι-
κὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν Μίαν, Ἁγίαν Καθολι-
κὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῶν
ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἱ ὁποῖαι ἐθεμελίωσαν
τὴν ἀληθινὴν πίστιν.

21) Ἐφημ. «Μεσημβρινή», Δεκ. 14, 1966,

22) «Καθολικὴ», Φεβρ. 10, 1965,

23) «Καθολικὴ», Φεβρ. 2, 1966.

Η ΜΟΝΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΤΑΙΖΕ

Σύντομον ταξίδιον εἰς Εὐρώπην ἔφερε τὰ βήματά μας εἰς τὸ καταστὰν τελευταίως παγκοσμίως γνωστὸν μοναστικὸν κέντρον τοῦ Ταιζέ. Ἡ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν ἐκεῖ ἰδιορρυθμῶς μοναζόντων ἐντύπωσίς μας ὑπῆρξεν ἰσχυρά. Τούτου ἕνεκα ἐπιθυμῶ νὰ δώσω εἰς τὸν ἄλλον ἀναγνώστην, καὶ δὴ τὸν περὶ τὰ μοναστικά ἐνδιατρίβοντα, ἀμυδρὰν τινα εἰκόνα τῶν εἰς Ταιζέ συντελουμένων σήμερον, πολλῶ μᾶλλον καθότι ἡμεῖς, ἔχοντες τὴν πλέον ἀνόθευτον καὶ ὀρθὴν μοναστικὴν παράδοσιν, δὲν ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν ζῶν παρὸν, πλην ἰσως ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων.

Ἐσυνηθίσαμεν δυστυχῶς νὰ ἐπαναπαυώμεθα εἰς τὰς δάφνας τοῦ παρελθόντος, καὶ δυσκολευόμεθα ὡς ἐκ τούτου νὰ κάμωμεν εἰλικρινῆ διαπίστωσιν τῆς κρισίμου καταστάσεως τοῦ ἐν Ἑλλάδι τὸ πάλαι διαλάμπαντος ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ μας.

Τὸ Ταιζέ εὐθὺς μετὰ τὸν πόλεμον ἦτο ἐν μικρὸν χωρίον ἐγκαταλειμμένον ἀπὸ τοὺς ὀλίγους κατοίκους του, πλην εὐαρίθμων τινῶν οἰκογενειῶν, πού καὶ σήμερον εἰσέτι ἀπομένουν. Εὕρισκεται ἐπὶ γραφικοῦ λοφίσκου, νοτίως τῶν Παρισίων καὶ εἰς ἀπόστασιν 380 χλμ. ἐξ αὐτῶν. Πλησιεστέρα πρὸς αὐτὸ μεγαλόπολις εἶναι ἡ Λυὼν ἀπέχουσα ἐξ αὐτοῦ περὶ τὰ 80 χιλιόμετρα. Ἐνῶ 12 χλμ. βορείως του εὕρσκεται ἡ μικρὰ πολίχνη Cluny καὶ παρ' αὐτὴν ἡ ἐκ τῆς ἱστορίας πασίγνωστος ὁμώνυμος Μονή. Σήμερον μόνον τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίριά της ἀπομένουν μάρτυρες τῆς μεγαλειώδους καὶ ἐπιβλητικῆς ἐκείνης Μονῆς, ὅσα δὲν κατέρρευσαν ὑπὸ τὴν σκληρὰν πίεσιν τοῦ χρόνου. Τὰ σωζόμενα οἰκοδομήματα στεγάζουν σήμερον ἐν γαλλικῶν Κολλέγιον.

Ἐνας ἄνθρωπος, ὁ Roger Schuts, ὁ σημερινὸς Ἡγούμενος τῆς μοναστικῆς Κοινότητος τοῦ Ταιζέ, Προτεστάντης κατὰ τὸ θρήσκευμα, ἄνθρωπος μεγάλης θεολογικῆς καταρτίσεως καὶ ἐναρέτου βιοτῆς, συνέλαβε τὴν ἰδέαν δημιουργίας μοναστικῆς κοινότητος. Ἐσκέφθη, ὡς μᾶς εἶπεν, ὅτι ὁ Λούθηρος,

Μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν μᾶς ἐνώμων πολλά, πλεῖστα. Ἀλλὰ καὶ μᾶς χωρίζουν θεμελιώδεις διαφοραὶ εἰς τὰ δόγματα καὶ τὴν Παράδοσιν. Μᾶς χωρίζουν αἱ καινοτομίαι τῆς μὲ πρωταρχικὴν βᾶσιν τὸ «πρωτεῖον» καὶ τὸ «ἀλάθητον» τοῦ Πάπα. Αἱ παπικαὶ καινοτομίαι ἀποτελοῦν βαρυτάτην ἐκτροπὴν ἀπὸ τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀληθινῆς Παραδόσεως τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ὁθεν κριτήριον, γνώμων τοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, καθὼς τοῦτον προέτεινεν ἡ Γ' ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, θὰ εἶναι ἀναμφίβλως τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ ἱερὰ Παράδοσις. Χωρὶς τὸ ἀσφαλὲς τοῦτο κριτήριον οὐδεμία συζήτησις, οὐδεὶς διάλογος εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῶν πρὸς ἐπιδίωξιν τῆς ἐνώσεως.

Ἄς μὴ βαυκαλιζώμεθα λοιπὸν γοητευόμενοι ἀπὸ τὸν «διάλογον τῆς ἀγάπης», ὁ ὁποῖος ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν συναδέλφωσιν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν δύο πρσβυ-

ῶστις μετὰ τὴν Διαμαρτύρησιν ἀφῆκε τὴν μοναστικὴν του ιδιότητα καὶ ἐνυμφεύθη, διέπραξε μέγα σφάλμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐκληροδότησεν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του. Τοῦτο ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐκλείψῃ τελείως ὁ μοναχισμὸς ἐκ τῆς Προτεστάντικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Schuts, φύσις μυστικοπαθῆς, μὲ ἔντονον ἀγάπην πρὸς τὴν παρθενικὴν ζωὴν, καὶ μὲ ἱκανὸν ἐπηρεασμὸν ἐκ τῆς μακραίωνος μοναστικῆς παραδόσεως τῆς Ὀρθοδόξου καὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισε νὰ τὰμῃ νέαν ὁδὸν καὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ σφάλματος ἐκεῖνου. Μόνος τὸ πρῶτον ἐγκατεστάθη εἰς τὸ ἡμικαταλειμμένον Ταιζέ μονάζων, προσερχόμενος καὶ μελετῶν. Μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ πλαισιώνεται καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀγάμους νέους, ἀσπασθέντας τὰς περὶ παρθενίας ἀντιλήψεις του. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ μοναστικὴ Κοινότης τοῦ Ταιζέ, ἀξαναμένῃ ὁσημέραι εἰς ἀριθμὸν μέχρι τοῦ σημερινοῦ ἀριθμοῦ τῶν 65 ἀδελφῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι εἶναι ἐπιστήμονες.

Οἱ ἀδελφοὶ ζοῦν αὐστηρῶς κοινοβιακὸν βίον, ἐφαρμόζοντας, ὡς μᾶς εἶπον, τὰς τρεῖς βασικὰς ἀρετὰς τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγαμίας, τὴν παρθενίαν δηλ. τὴν ὑπακοὴν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χώρου ἔκτισαν εὐρύχωρον ναόν, περιέργου ἀρχιτεκτονικῆς ἀπηχούσης τὰς συγχρόνους ἀντιλήψεις τῆς τέχνης, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου τελοῦν τὰς Ἀκολουθίας των μὲ καταπλήσσοσαν εὐλάβειαν.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Ναοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο διαφορετικὰ ἐπίπεδα, τὸ κεντρικὸν καὶ τὸ πλάγιον ὀλίγον τι ὑπερυψωμένον, ὡς ἀκριβῶς συμβαίνει εἰς τὰς αἰθούσας τῶν προβολῶν, δίκην πλατείας καὶ θεωρείου. Τὸ κεντρικὸν κλίτος, μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ κέντρου τοῦ ναοῦ, καταλαμβάνεται ἀπὸ καθίσματα διὰ τοὺς ἐκκλησιαζομένους. Ἀπὸ τοῦ κέντρου καὶ μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν βαθμίδων τοῦ Ἱεροῦ Βήματος ἐκτείνεται περιέργως Σωλέα εἰς σχῆμα Π δημιουργοῦσα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς πλευρᾶν σειρὰν μαρμαρίνων πάγκων ἐπὶ τῶν ὁποίων κάθηνται οἱ ἀδελφοί.

γενῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς λύσιν τῶν παγκοσμίων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδεωδῶν τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ ἄς μὴ βιαζώμεθα αὐταπατώμενοι καὶ πιστεύοντες ὅτι αἱ εὐνοϊκαὶ συνθήκαι ἐδημιουργήθησαν ἤδη καὶ ἡ ἐνωσις ἐπίκειται. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ, ἐνδιαφερόμενοι καὶ μόνον διὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ πραγματικοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, ἄς μὴ ἐμπλέκωμεν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ «διαλόγου τῆς ἀγάπης» τοὺς Ναοὺς μας καὶ τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. Πρὸ παντὸς ἄλλου, ἄς ἐπιδοθῶμεν μετὰ φρονήσεως εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου διὰ μελετημάτων καὶ συγγραμμάτων ἀφορώντων εἰς τὴν σκοπιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ ὅποια, μετὰ προπαρασκευῆν ἐκατέρωθεν, μόνον δι' ἐπιστημονικοῦ διαλόγου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ, ἂν τοῦτο εἶναι θέλημα Θεοῦ.

(Τέλος)

Ἀρχιμ. Ι. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Δ.Θ.

τ. Διευθυντῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης

Τὸ Ἱερὸν Βῆμα εἶναι ἀπέριπτον. Εἰς τὸ κέντρον, ἐπὶ πετρίνου βάθρου, εὐρίσκεται ἡ Ἁγία Τράπεζα, λιθίνη, γυμνή ἀπὸ πᾶν εἶδος διακοσμῆσεως. Ἐπ' αὐτῆς οὐδέν. Ὑπεράνω μόνον κρέματα ἀπλούστατος πολυέλαιος μὲ 13 κηρία λευκά. Μόνον εἰς τὰς 4 γωνίας τῆς Ἁγ. Τραπεζῆς ὑπάρχουν 4 παραστάται μὲ 4 λαμπάδας. Ἄπαντα τὰ κηρία καὶ αἱ λαμπάδες ἀνάπτονται κατὰ τὰς Ἀκολουθίας.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ὕψος 2 περίπου μέτρων εἶναι ἐγκατεστημένον τὸ ἀρμόνιον ποῦ χειρίζεται εἰς ἐκ τῶν ἀδελφῶν. Παρὰ τὸ Ἱερὸν Βῆμα ἔχουν ἀναρτηθῆ ἐπὶ τῶν τοίχων 2 εἰκόνες, ἐξ ὧν ἡ μία εἶναι δῶρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Οὐδεμία ἄλλη ἐσωτερικὴ διακόσμησις ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Εἰς τὰ μικρὰ παράθυρα τοῦ τοίχου τοῦ δεξιοῦ κλίτους καὶ ἐπὶ τῆς ὕαλου, δίκην βιτρώ, ὑπάρχουν ὠρισμένοι θρησκευτικαὶ παραστάσεις, ὡς Ἀνάστασις, Ἀνάληψις κλπ. Ἡ παρουσία καὶ τῶν ἐλαχίστων τούτων εἰκόνων δεικνύει τὴν σαφεῖ ἀπόκλισιν τῶν ἐκ τῆς προτεσταντικῆς παραδόσεως.

Ἀκολουθίας τελοῦν τρεῖς τῆς ἡμέρας: τὸ πρωῖ, τὴν μεσημβριαν καὶ τὴν ἑσπέραν. Τὸ πρόγραμμα ἐμπλουτίζεται κατὰ τὰς Κυριακάς, ὅτε τελοῦν 7κις τῆς ἡμέρας Ἀκολουθίας. Κατ' αὐτὰς ποιοῦνται εὐρεῖαν χρῆσιν τοῦ Ψαλτηρίου, ψάλλοντες τοὺς στίχους τῆ συνοδεία ἀρμονίου κατὰ ἰδιότυπον μουσικὴν σύνθεσιν. Ὅλοι μαζί δὲ ψάλλουν τὸν ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ἐκάστοτε ὑποδεικνυόμενον ψαλμόν, εἰς ρυθμὸν ἐμβατηρίου, ἔχοντες ἀνά χειρὰς τὸ βιβλίον.

Εἶναι καταπληκτικὴ ἡ εὐλάβειά των κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Ἀκολουθιῶν. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἐκάστης λατρευτικῆς ἐκδηλώσεως κρούονται οἱ κώδωνες. Πάντες οἱ ἐν τῷ ναῷ εἰσερχόμενοι, ἐν συστολῇ καὶ τελείᾳ σιωπῇ, καταλαμβάνουσι ὁ καθεὶς τὴν θέσιν του καὶ παραμένουν γονυκλινεῖς ἕως ὅτου ἔλθουν ὅλοι. Ἡ συζήτησις ἐντὸς τοῦ ναοῦ εἶναι εἰς αὐτοὺς, ὅπως ἄλλωστε καὶ εἰς ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην, τί τὸ ἀδιανόητον. Ἐν βαθειᾷ σιγῇ παραμένουν ἐντὸς αὐτοῦ. Οἱ ἀδελφοὶ εἰσέρχονται μεμονωμένως λευχιμονοῦντες. Παραπλεύρως τοῦ ναοῦ εὐρίσκεται ἡ Sacristie ὡς λέγεται, δηλ. τὸ μέρος ὅπου φυλάσσονται τὰ λευκά των ράσα, δίκην χιτῶνων, τὰ ὅποια ἐνδύονται προκειμένου νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν ναόν. Καθ' ὅλας τὰς ὑπολοιπίους ὥρας φέρουν ἅπαντες, πλην τοῦ Ἡγουμένου, στολὴν λαϊκοῦ, μὴ διαφέροντες κατ' οὐδὲν τῶν λοιπῶν λαϊκῶν ἐπισκεπτῶν. Μόνος ὁ Ἡγούμενος καὶ ἐκτὸς τοῦ Ναοῦ φέρει λευκὸν χιτῶνα, ὡς καὶ ἐπιστήσιον μικρὸν σταυρόν, ὡς συμβαίνει μὲ τοὺς Ἡγουμένους τῶν Καθολικῶν Μονῶν.

Εἰσελθὼν τελευταῖος εἰς τὸν Ναόν ὁ Ἡγούμενος, γονυπετεῖ καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν τῆς θέσεώς του καὶ παραμένει εἰς τὴν στάσιν αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ναῷ. Παρὰ τὴν Ἁγ. Τράπεζαν καὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος αὐτῆς ὑπάρχουν καθίσματα διὰ τοὺς Καθολικοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς Ὀρθοδόξους. Ὅταν ὁ Ἡγούμενος δώσῃ τὸ σύνθημα, ἅπαντες ἐγείρονται, κάθονται καὶ ἀρχονται ψάλλοντες. Αἱ ἀκολουθία των δὲν διαρκοῦν πέραν τοῦ ἡμιώρου. Μετὰ δὲ τὸ πέρας αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ παραμένουν ἐπ' ἀρκετὸν ἀκίνητοι

εἰς τὰς θέσεις των, προσευχόμενοι νοσερῶς καὶ ἐν νεκρικῇ σιγῇ. Τοὺς μιμοῦνται ὅλοι οἱ ἐκκλησιαζόμενοι.

Πρῶτος ἐξέρχεται ὁ Ἡγούμενος ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς κατὰ τὴν σειρὰν τῶν πρεσβειῶν. Εἰς τὸ παρακείμενον τοῦ ναοῦ δωμάτιον—βεστιαρίον ἀποβάλλουν τὸν λευκὸν χιτῶνα καὶ μεταβαίνουν ἕκαστος εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Διότι τὴν προσευχὴν διαδέχεται ἡ ἐργασία. Ὑπάρχουν (διακονήματα) ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. Μερικοὶ ἀδελφοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται εἰς μακρυνὰς ἀποστάσεις. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπάρχουν ἕνας ἀρχιτέκτων, ἄλλος ἱατρός, πολλοὶ συγγραφεῖς, ἐξ ὧν διακρίνονται ὁ Ἡγούμενος καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Max Thurian. Ἔχουν πρὸ πολλοῦ ἐγκαινιάσει ἰδικὰς των ἐκδόσεις ποῦ ἀριθμοῦν πολλὰ βιβλία πνευματικοῦ περιεχομένου, ὡς καὶ περὶ τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον, τοῦ ὁποίου εἶναι θερμοὶ θιασῶται. Ἐκδίδουν καὶ ἰδιαίτερον περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Verbum caro».

Διὰ τῶν ἐκδόσεων, τῶν ἔργων ἀγιογραφίας, τῶν ἐργοχειρῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐργασιῶν ποῦ ἔχουν ἀναλάβει ἐξασφαλίζουν τὴν αὐτάρκη οἰκονομίαν των. Πλησίον δὲ τοῦ Ναοῦ ἔχουν ἀνεγείρει εὐρύχωρον σύγχρονον κτίσμα, καλούμενον «οἰκουμενικὸν κέντρον», ἔνθα φιλοξενοῦνται καθημερινῶς, ἐπὶ μικρᾷ ἀμοιβῇ, πολυπληθεῖς, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ διανοούμενοι, ἐπισκέπται, ἐρχόμενοι ἀπὸ διαφόρων μερῶν ἵνα ἐπ' ὀλίγον παραμείνουν ἐκεῖ διὰ πνευματικὴν ὠφέλειαν καὶ ἀνασύνταξιν.

Κάτωθεν τοῦ Ἱεροῦ Βήματός των ὑπάρχει Καθολικὸν παρεκκλήσιον. Παραπλεύρως δὲ Ὀρθόδοξον τοιοῦτον. Τὰ ἐγκαινιά του ἐγένοντο πρὸ καιροῦ, προσεχάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ.κ. Μελετίου. Ἐκτὸς τοῦ μικροῦ τούτου παρεκκλησίου, εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους παρεχωρήθη δωρεάν καὶ ἐν μικρὸν οἴκημα, ἵνα στεγάσῃ τὴν ὀρθόδοξον πτέρυγα. Ἡ δωρεάν παραχώρησις τοῦ οἴκηματος, ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ Μοναστικοῦ κέντρου τοῦ Ταϊζέ, ἀποδεικνύει τὰ ἀγαθὰ αἰσθήματα τῶν μοναζήτων ἐναντι τῆς Ὀρθοδοξίας, πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφουν μέγαν σεβασμόν. Τὸν δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Ἀθηναγόραν, ὡς πλειστάκις μᾶς ἐτόνισεν ὁ Ἡγούμενος, θεωροῦν ὡς πνευματικὸν των Πατέρα. Δέχονται πάντοτε μὲ πολλὴν χαρὰν τὴν ἐπίσκεψιν ὀρθοδόξων κληρικῶν καὶ διατηροῦν ἀρίστας σχέσεις μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τὸ οἴκημα ἐξ ἄλλου τῶν Ὀρθοδόξων, τὸ μέλλον νὰ στεγάσῃ ὀρθόδοξον Μονήν, διὰ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου ἀνεγνώρισθη ἤδη ἀπὸ τοῦδε ὡς Σταυροπήγιον, τοποθετηθέντος ὡς πρώτου Ἡγουμένου αὐτοῦ τοῦ Παν. Ἀρχιμανδρίτου κ. Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, Διδάκτορος τῆς Θεολογίας. Αἱ προοπτικαὶ εἶναι λίαν εὐνοϊκαὶ διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν. Οἱ προτεστάνται μοναχοὶ περιβάλλουν μὲ πολλὴν ἀγάπην τὸν ἑλληνα Ἀρχιμανδρίτην, παρακολουθοῦν δὲ μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος τὰς ὑπ' αὐτοῦ τελουμένας εἰς τὸ ὀρθόδοξον παρεκκλήσιον Ἱεράς Ἀκολουθίας, καὶ ἀναμένουν πολλὰ ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξίαν. Δυστυχῶς μέχρι στιγμῆς δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπάνδρωσις τοῦ Ὀρθοδόξου Κέντρου καὶ ἡ πλασιώσις τοῦ νέου Ἡγουμένου

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΕΝ ΔΙΑΛΟΓῳ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐπραγματοποίησεν ἀνοιγμά τι πρὸς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας. Ἦδη ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' διὰ δύο ἐγκυκλίων πρὸς τὰς Αὐτοκεφάλους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας (1902-1904) ἔθηκεν ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῆς συσφίξεως τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, τοῦτ' ὅπερ υἱοθέτησαν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Βραδύτερον ἐν ἔτει 1920 τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπηύθυνε τὸ περίπυστον Διάγγελμα αὐτοῦ «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», δι' οὗ προώθησε τὸ ζήτημα τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ πρακτικοῦ καὶ κοινω-

νικοῦ πεδίου, ἐνῶ παραλλήλως μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι σήμερον μετέχουσι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Ἐν συνεχείᾳ ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἡ συνελθοῦσα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει τῷ 1930 καὶ πρὸ πάντων αἱ τρεῖς πρῶται Πανορθόδοξοι Διασκέψεις τῆς Ρόδου (1961-1964) καὶ ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνελθοῦσα Δ' Διάσκεψις ἐν Βελιγραδίῳ ἤρχισαν νὰ προπαρασκευάζωσι τὸν θεολογικὸν διάλογον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς, Παλαιοκαθολικῆς, Ῥωμαιοκαθολικῆς, ὡς καὶ τῶν ἀρχαίων ἐλασσόνων Ἀντιχαλκηδο-

μὲ ὀρθοδόξους μοναχοὺς. Μία ἰσχυρὰ παρουσία τοῦ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ εἰς τὸ Ταιζέ θὰ εἶχε νὰ προσφέρῃ πολλά. Οἰκοθεν νοεῖται μετὰ πόσης προσοχῆς ὀφείλει νὰ γίνῃ ἡ ἐπιλογή καὶ πόσα δέον νὰ διαθέτουν πλεονεκτήματα οἱ μέλλοντες νὰ μονάσουν ἐκεῖ. Πρόκειται διὰ μίαν εἰς παγκόσμιον κλίμακα προβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας. Κατ' αὐτήν, ὅπως πάντοτε, βασικὸν ρόλον θὰ διαδραματίσουν οἱ ἐκπρόσωποί της. Πάντως ἐκ μέρους τῶν προτεσταντῶν ὑπάρχει θαυμασμὸς διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν. Καὶ εἶναι αὐτὸ κάτι πού δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῇ ἄνευ ἀντικρύσματος ἐκ μέρους μας. Μὲ πολλὴν συγκίνησιν ὁ Ἠγούμενος Schuts μᾶς ὠμίλησε διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὅποια ἐπεσκέφθη μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγ. Ὁρους. Ἀγαθωτάτην δὲ ἀνάμνησιν διετῆρει καὶ τῆς μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ.κ. Χρυσοστόμου βραχείας συνομιλίας των εἰς τὸν Ἄθω. Δεῖγμα τοῦ σεβασμοῦ τοῦ πρὸς τὸν πολὺν Προκαθημένον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, μᾶς ἐνεχείρισεν ὠραιοτάτην μικρὰν βυζαντινὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἔργον τῆς Κοινότητος, μετὰ τὴν παράκλησιν νὰ τὴν προσφέρωμεν ἐκ μέρους του ὡς δῶρον πρὸς τὸν Μακαριώτατον.

Τῇ εὐγενεῖ παρακλήσει τοῦ π. Δαμασκηνοῦ, ἐλειτουργήσα εἰς τὸ ὀρθόδοξον παρεκκλήσιον. Τὴν Θ. Λειτουργίαν παρηκολούθησαν ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ μετὰ ἐπι κεφαλῆς τὸν Ἠγούμενον των. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὡς μᾶς διεβεβαίωσεν ὁ π. Δαμασκηνός, ὡς ὅτι τελεῖται ὀρθόδοξος Θ. Λειτουργία ἢ ἄλλη Ἀκολουθία. Διψοῦν διὰ πᾶν τὸ ὀρθόδοξον. Πολλά, πάρα πολλά ἡμπορεῖ νὰ προσφέρῃ μία ἀρίστη ἐκπροσώπησις τῆς Ὁρθοδοξίας. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἐπαναλαμβάνω, ἐὰν εἰς τὴν νεοιδρυθεῖσαν Σταυροπηγιακὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ταιζέ ἐγκατεβίον μορφωμένοι, ἀλλὰ πρωτίστως ἐνάρετοι καὶ εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι μοναχοί, πού θὰ ἐκαλοῦντο νὰ προβάλλουν τὸν ὀρθόδοξον μοναχισμόν καὶ τὸ πνεῦμά του ἐν μέσῳ τοῦ Δυτικοῦ κόσμου.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ εἰς τὸν ἐπισκέπτην ἢ ἀγιότης τοῦ βίου τῶν μοναχῶν τοῦ Ταιζέ καὶ ἡ εὐλάβειά των. Περὶ αὐτοῦ μᾶς ὠμίλησε καὶ ὁ μετ' αὐτῶν ἀπὸ μακροῦ ἀναστρεφόμενος Ἕλλην Ἀρχιμανδρίτης.

Ζοῦν βίον καθαρὸν, μετ' ἀνεπτυγμένην τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος. Νέοι οἱ περισσότεροι, εἶναι ἀξιοθαύμαστοι διὰ τὴν πρὸς προσευχὴν διάθεσίν του. Προσεύχονται ἐπὶ μακρὸν καὶ κατ' ἴδιαν. Ἀρέσκονται δὲ νὰ προσεύχωνται καὶ εἰς τὸ ὀρθόδοξον παρεκκλήσιον. Ὁσάκις μετεβαίνομεν ἐκεῖ πάντοτε εὐρισκόμεθα πρὸ τοῦ καραπληκτικοῦ θεάματος 3 ἢ 4 λευχειμονούντων ἀδελφῶν γονυπετούντων μέχρι γῆς καὶ προσευχομένων ἐν κατανύξει. Ζοῦν ἔντονον πνευματικὴν ζωὴν, καὶ ἀναπνέουν εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν χάριτος, τὴν ὅποιαν εὐθὺς τις ἀντιλαμβάνεται. Βεβαίως στερούμενοι ἱερωσύνης, στεροῦνται καθ' ἡμᾶς τῆς σωζούσης Θ. Χάριτος. Ἐν τούτοις γεγονός ἐστὶν ὅτι ἀκτινοβολοῦν. Καὶ ἀκτινοβολοῦν ἐκ τοῦ συνδέσμου τὸν ὅποιον ἐπιδιώκουν νὰ διατηροῦν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Μοναδικὸς σκοπὸς των, ὡς μᾶς ἔλεγεν ὁ Ἠγούμενος, εἶναι νὰ εὐρίσκωνται ἡνωμένοι μετὰ τὸν Κύριον, νὰ ἔχουν τὴν εἰρήνην τοῦ Κυρίου ἐν τῇ καρδίᾳ των καὶ νὰ πραγματώνουν εἰς τὰς ἡμέρας μας μίαν μοναστικὴν παρουσίαν. Ἡ ἑνωσίς των μετὰ τὸν Κύριον εἶναι κύριον μέλημά των, καὶ συνεχῶς πρὸς ἐκεῖ κατευθύνονται. Ἀναζητοῦν τὸν Κύριον. Καὶ ὅταν τὸν εὕρουν αἰσθάνονται πανευτυχεῖς.

Καθὼς ὁ Ἠγούμενος Schuts ἐπέφερε τοὺς λόγους τούτους, μία οὐρανία γαλήνη εἶχεν ἀπλωθῆ εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ἐκλείε ποτε-ποτε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ μετεωρίζετο εἰς ἄλλους κόσμους. Μᾶς ὠμίλει διὰ τὸν Χριστόν. Καὶ ἔπασχε.

Φεύγοντες ἀπὸ τὸ Ταιζέ, ἐκάμαμε μερικὰς σκέψεις πού ἐνομίσαμεν ἐπικαιροῦς. Ἡμεῖς τί κάμνομεν; Ἐχομεν—ναί—ἀνόθευτον πᾶδοσιν. Ἐχομεν—ναί—ἱστορίαν μοναχισμοῦ πλουσιωτάτην. Ἐχομεν—ναί—τὴν γνησίαν πίστιν τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Ἀλλὰ τί τώρα ἐξ ἐπόψεως μοναχισμοῦ ἔχομεν νὰ παρουσιάσωμεν; Τούλάχιστον ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ κάμωμεν μίαν εἰλικρινῆ αὐτοκριτικὴν διὰ νὰ ἐπισημάνωμεν μερικὰ ἔστω ἀπὸ τὰ αἷτια τῆς συγχρόνου μοναστικῆς μας κακοδαιμονίας;

Ὅταν εἰς τὸ Ταιζέ ἀνθῇ ὁ Μοναχισμὸς—ὁ ἰδιότυπος ἔστω—δὲν δικαιούμεθα ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ μένωμεν ἀπαθεῖς. Κάτι πταίει εἰς ἡμᾶς. Τί ὅμως;

Ἀρχιμ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΣΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ ἐπεκταθοῦν.

Κατὰ τὰς τελευταίας συνεδριάς τοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ τοπικοῦ Παραρτήματος τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος καὶ μετὰ σχετικὴν πρότασιν τοῦ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Εὔδαγγ. Θεοδώρου ἀπεφασίσθη ἡ διοργάνωσις συγκεντρώσεων ἐπιμορφώσεως τῶν κληρικῶν, ἱεροκληρῶν, κατηχητῶν καὶ κατηχητριῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Εἰς τὰς συγκεντρώσεις ταύτας οἱ ἀρμόδιοι καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου θὰ ἀναπτύσσον θέματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν δεοντολογίαν τοῦ κηρύγματος, τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου, τῆς ποιμαντικῆς φροντίδος, τῆς λειτουργικῆς ζωῆς κ.τ.τ.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὸ Καστέλλι Κισσάμου Κρήτης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Εἰρηναῖος ἴδρυσεν Σεμιναρίον Ἐπιμορφώσεως Κληρικῶν ἀποφοίτων Γυμνασίου ἢ Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν. Ἐν τῷ Σεμιναρίῳ τούτῳ θὰ διδασκοῦν Ποιμαντικὴ, Ψυχολογία, Ἐκκλησιολογία, Κοινωνιολογία, Σύγχρονα φιλολογικὰ ρεύματα κ.τ.τ.

Ἐλπίζομεν, ὅτι αἱ ὡς ἄνω ἐκδηλώσεις, προστιθέμεναι εἰς ὅσα ἐγένοντο ἢ γίνονται τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», θὰ εἶναι καρποφόροι καὶ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἐπεκταθοῦν εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ.

Εἶναι λίαν εὐχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ γίνεται ὄλον ἐν καὶ περισσώτερον ἀντικείμενον ἐπιστημονικῆς μελέτης. Οὕτως ἐσχάτως εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ὁ Χ. Τίλλυαργτ καὶ Ε. Βέλλες προσέφεραν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, οἱ μαθηταὶ τῶν ἀφιέρωσαν εἰς αὐτοὺς ἕνα τόμον μετὰ τίτλον «Μελέται εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Μέλος» (Ὁξφόρδη, Σεπτέμβριος 1966).

Ἡ ἔκδοσις αὕτη, ἣτις ἐγένετο ἐπιμελεῖα τοῦ Μ. Βελμιζοβίτς, συγκεντρώνει σειρὰν μελετῶν, αἵτινες ἐξαιροῦν τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν παράδοσιν καὶ ἀποδεικνύουν τὴν ἐν αὐτῇ σύνθεσιν τοῦ στατικοῦ καὶ τοῦ δυναμικοῦ στοιχείου, ὡς καὶ τὴν ἐν τῷ μονοφωνικῷ μέλει τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διατήρησιν ὁλοκλήρων βυζαντινῶν μελωδιῶν καὶ μελωδικῶν γραμμῶν.

Ὅσον καὶ ἐὰν οἱ εἰδικοί θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διαφανοῦν εἰς λεπτομερείας τινὰς τῶν μελετῶν τούτων, πρέπει νὰ χαιρετίσωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ μας παράδοσις διεγείρει ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν σημερινῶν μουσικολόγων καὶ δίδει ὄθησιν πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς καθ' ὅλον μουσικῆς φιλολογίας δι' ἀξιολόγων μελετῶν. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν παρόμοιαι μελέται ἐβλεπον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος συγχρότερον καὶ παρ' ἡμῖν.

νείων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς Ἀρμενικῆς, Κοπτικῆς, Αἰθιοπικῆς, Ἰακωβιτικῆς καὶ Μαλαμπαρικῆς.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἐργάζεται καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία δι' ἱκανῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ ἔσω καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος, ἀρχῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Χ. Ἀνδρούτσου, Αἰ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν βάσεις κατὰ τὰ ἀρτιφανῆ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν Γράμματα (1905). Ἐκτοτε εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ ἄλλα μελέται, ἐξ ὧν αἱ πλέον πρόσφατοι εἶναι τοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν κ. Ι. Καρμίρη, ἥτοι α) «Ὁρθοδοξία καὶ Ῥωμαιοκαθολικισμός» (τρία τομῆδια 1964, 1965, 1966), β) «Ὁρθοδοξία καὶ Παλαιοκαθολικισμός» (1966), γ) «Αἱ Ἀρχαῖαι Ἀντιχαλκηδόνηοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ βάσις τῆς ἐπανενώσεως αὐτῶν μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας» (1966) - «The Dialogue between the Orthodox and the Non-Chalcedonian Churches» (1966) - «Σχέσεις Ὁρθόδοξων καὶ Ἀρμενίων καὶ ἰδίως ὁ μεταξὺ αὐτῶν θεολογικὸς διάλογος κατὰ τὸν ἰβ' αἰῶνα» (1967), καὶ δ) Τὰ παλαιότερα σχετικὰ ἔργα αὐτοῦ («Ὁρθοδοξία καὶ Προτεσταντισμός» (1937), καὶ «Τὰ Δογματικά

καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας» (εἰς δύο τόμους 1953, 1960), ὡς καὶ ἄλλα σχετικὰ δημοσιεύματα αὐτοῦ, ὧν τινὰ ὡς ἀνάπτυπα ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας». Ὁμοίως παλαιότερον εἶχον δημοσιευθῆ ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» μελέται διαφόρων θεολόγων ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Πανορθόδοξου Προσυνόδου.

Εὐκταῖον εἶναι, ὅπως πληθυνθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὁρθόδοξων θεολόγων, οἵτινες θέλουσιν ἀναλάβει τὴν ἔρευναν τῶν θεολογικῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ὠρίσαν αἱ Πανορθόδοξοι Διασκέψεις, καὶ ἰδίως ἡ Α' (θέματα Πανορθόδοξου Προσυνόδου) καὶ ἡ Δ' (θέματα διαλόγου μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν), τὰ δὲ συμπεράσματα τῶν ἐρευνῶν τούτων ἐπιβάλλεται, ὅπως δημοσιευθῶσι καὶ συζητηθῶσιν ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν θεολόγων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Συνόδων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς χάραξιν ἐνιαίας γραμμῆς καὶ καθορισμὸν κοινῶν ὀρθόδοξων θεολογικῶν θέσεων, ἀναγκαίων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἑτεροδόξων, ὡς καὶ διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς Πανορθόδοξου Προσυνόδου.

Ὁ καταστατικός χάρτης τῆς Ἀνωτάτης παιδείας.

Ἡ κατ' εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἱεροσημασμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας κ. Ι. Θεοδορακοπούλου ληφθεῖσα ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως περὶ καταρτισμοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου λειτουργίας τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως τυγχάνει ἀξία ἰδιαίτερας ἐξάρσεως, διότι οὗτος πρόκειται νὰ ἐτοιμασθῇ ὑπὸ ἐπαίοντων προσώπων, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ λειτουργία τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων συνδέεται ἀμέσως πρὸς τὴν κριωτέραν ἀπασχόλησιν τῆς πνευματικῆς τῶν δραστηριότητος.

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Καταστατικὸς Χάρτης θὰ μεριμνήσῃ ἐπὶ τέλους καὶ διὰ τὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν τῶν φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν πασῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν καὶ θὰ ἐπιβάλῃ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰ ἀναλυτικὰ τῶν προγράμματα γενικῶν τινῶν μαθημάτων, ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν δημοιοργίαν ὠλοκληρωμένων ἐπιστημόνων. Οἱ ἀπόφοιτοι οἵασδήποτε Ἀνωτέρας Σχολῆς δέον νὰ μὴ ἔχουν τὰς παρωπίδας τῆς μονομερείας, ἀλλὰ νὰ δύνανται νὰ ἐντάσσωνται ἀρμονικῶς καὶ δημοιοργικῶς εἰς τὴν ὁλότητα τοῦ ἑλληνορθοδόξου πολιτισμοῦ καὶ νὰ ἀντιμετωπίζον ὀρθῶς τὰ ἰδεολογικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς μας.

Τὸ ἔργον τῆς «προστασίας τοῦ παιδιοῦ».

Τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν τριάκοντα περίπου ὁμιλιῶν (εἰσηγήσεων - προτάσεων), αἵτινες ἐγένοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου «παναθηναϊκοῦ συνεδρίου τῆς προστασίας τοῦ παιδιοῦ», δὲν ὑπῆρξε καὶ τόσον κολακευτικὸν διὰ τὴν στάσιν, τὴν ὁποῖαν λαμβάνει τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἔναντι τοῦ σπουδαιοτάτου θέματος «παιδί - ἔφηβος». Ὡς ἐτονίσθη, «καμμιά οὐσιαστικὴ προστασία τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας δὲν ἀσκεῖται σήμερον ἀπὸ τὸ κράτος. Ἡ παιδεία εἶναι ὁ μέγας ἀσθενής, ἐνῶ ἡ νομικὴ καὶ κοινωνικὴ περιφρούρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ παιδιοῦ εἶναι ὑποτονικὴ καὶ πολλὰς φορὰς ἀπουσιάζει ὁλότελα».

Βεβαίως τὸ συμπέρασμα τοῦτο παραγνωρίζει, ὅτι εἰς πολλοὺς τομεῖς τῆς προστασίας τοῦ παιδιοῦ ἔχουν ἐπιτελεσθῆ ἀξιόλογοι πρόοδοι. Ἄλλ' ὅτι ὑπάρχουν καὶ τομεῖς, ὡς εἶναι τῆς ψυχικῆς ὑγείας τῆς νεολαίας, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ κρατικὴ μέριμνα εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ἀνεπαρκής, οὐδεὶς παροικῶν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀγνοεῖ. Ὅθεν τὸ Κράτος, ἐν στενωπότητι συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, ἥτις κατ' ἐξοχὴν δύναται νὰ ἐμφυχώσῃ τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς διαπλάσεως τῶν νέων καὶ τῶν παιδιῶν, δέον νὰ συστηματοποιήσῃ τὸ ἔργον τῆς περιφρουρήσεως καὶ ἐξασφαλίσεως τῆς ψυχικῆς ὑγείας τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος μας.

«Νὰ ἀπαγορευθῇ μὲ βαρυτάτας κυρώσεις».

Ὁδὲν ἀσχετος πρὸς τὰ ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει λεγόμενα εἶναι ἡ πρό τινῶν μηνῶν γενομένη

καταγγελία τοῦ βουλευτοῦ Ἀθηνῶν κ. Βρανοπούλου πρὸς τοὺς ἀρμοδίους ὑπουργοὺς ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀνήθικα ἔντυπα, ἥτις δὲν ἔτυχε δυστυχῶς τῆς δεούσης προσοχῆς. Ἡ καταγγελία αὕτη πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ἐκ νέου μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ φέρῃ τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα καὶ θὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρμόδιων ὑπουργῶν τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως.

Ὡς κατήγγειλεν ὁ κ. Βρανόπουλος, «περιοδικὸν μὲ περιεχόμενον φωτογραφικὸν γυναικῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν καθαρῶς αἰσθησιακῆς μορφῆς, πλημμυρίζει καὶ πάλιν τὸν τελευταῖον καιρὸν τὰς προθήκας τῶν περιπτέρων, ἐκτιθέμενον εἰς κοινὴν θέαν, ἵνα διὰ τῆς δημοιοργίας αἰσθησιακῶν ἐρεθισμῶν κυρίως εἰς τὴν νεολαίαν εἰς τὴν ὁποῖαν ἀπευθύνεται διὰ κατανάλωσιν, ἀγρεύῃ κυκλοφοριακὴν πελατεῖαν. Πλείστοι ἐκπαιδευτικοὶ καταγγέλλουν, ὅτι εἰς αἰφνιδιαστικὰς ἐρεῖνας εἰς τοὺς μαθητικὸς χαρτοφύλακας τῶν μαθητῶν τῶν σωρεῖα τοιοῦτων ἀσέμνων ψυχοφθόρων ἐντύπων ἀνευρέθη, γεγονός ἀποδεικνύον, ὅτι ἡ μάλιστα τοῦ πορνογραφικοῦ εἰκονογραφημένου ἐντύπου τῆς ἀναφερθείσης κατηγορίας ἀποτελεῖ ἐν ἐξ ἴσου δολοφονικὸν τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ὑγείας τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος μέσον μὲ τὸν ἄσεμνον καὶ γκαγκαστερικὸν κινηματογράφον. Δὲν θὰ ὑπάρξῃ καλόπιστος ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἔντυπα τῆς προαναφερθείσης κατηγορίας δύνανται νὰ ἔχωσιν οἰανδήποτε σχέσιν μὲ οἵασδήποτε μορφῆς καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ ἐξοστρακισμὸς τῶν ἀπὸ τὴν εἰς κοινὴν θέαν ἀνάρτησιν τῶν εἰς τὰς προθήκας τῶν περιπτέρων νὰ ἀποτελῇ ἀνεπίτρεπτον ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας καὶ καταπίεσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκδηλώσεως».

Τούτου οὕτως ἐχόντων, «εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναληφθῇ μία συστηματικὴ, καθημερινή, ἐπίμονος καὶ διαρκῆς προσπάθεια ἐξοβελισμοῦ τοῦ πορνογραφικοῦ ἐντύπου, εἰκονογραφημένου καὶ μὴ, ἀπὸ τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ ἀπαγορευθῇ μὲ βαρυτάτας κυρώσεις διὰ τοὺς παραβάτας ἢ ἀνάρτησις τῶν εἰς τὰς προθήκας τῶν περιπτέρων, ἐὰν θέλωμεν νὰ προασπίσωμεν τὴν νεολαίαν μας ἀπὸ τὴν δηλητηριώδη μορφὴν του».

«Ρυπαίνεται ἡ Ἑλλάς».

Ὅρθως ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης τῆς «Μακεδονίας» ἐπισημαίνει ἐν συνεχιζόμενον ἄτοπον, ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν καταστροφάντησιν τῆς Ἑλλάδος ἐντὸς τῶν συνόρων αὐτῆς. Οὗτος γράφει τὰ ἑξῆς. «Τὸ Δελτίον τῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸ τελευταῖον του τεύχος ἀσχολεῖται μὲ τὰς κινηματογραφικὰς ταινίας, ποὺ εἰσάγονται εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐξάγονται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Οὕτω κατὰ τὰ ἔτη 1963 καὶ 1964 ἡ ἑλληνικὴ παραγωγή ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐν συνόλῳ 581 ταινίας». Καὶ προσθέτει: «Οἱ ἀναγνώσται, ποὺ βλέπουν ἑλληνικὰς ταινίας, ἠμποροῦν νὰ μᾶς ποῦν πόσαι ἀπὸ αὐτὰς τὰς ταινίας εἶναι πράγματι ταινία μὲ στοιχειώδη ἔστω δυνατότητα προβολῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Αἱ διαμαρτυρίαι, ποὺ φθάνουν τὸν τελευταῖον καιρὸν εἰς αὐτὴν τὴν στήλην, ἐπογραμμίζον ὅτι σενάρια, γύρισμα, μουσικὴ, διακομώδησις τῶν θεῶν,

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομος κατά τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 11ης μέχρι τῆς 22ας Φεβρουαρίου ἐ.ε. ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ἱεροῦ ναοῦς 'Αθηνῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων 'Αρχιερέων, προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων 'Εκκλησιαστικῶν 'Οργανισμῶν, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα κ.τ.λ. Οὕτω :

'Εχοροστάτησε : Τῆ 12ῃ Φεβρουαρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ 'Αθηνῶν.

— Τῆ 19ῃ Φεβρουαρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ 'Αθηνῶν.

Προέστη : Τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου ἐν τῷ Νεκροταφείῳ Ζωγράφου τῆς Νεκρωσίμου 'Ακολουθίας εἰς τὴν κηδεῖαν τῆς ἀειμνήστου 'Ολυμπίας Πουλοπούλου.

— Τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου ἐν τῷ Α' Νεκροταφείῳ 'Αθηνῶν τῆς Νεκρωσίμου 'Ακολουθίας εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Ματακούλια, πατρὸς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τριφυλίας καὶ 'Ολυμπίας κ. Στεφάνου.

Προήδρευσε : Τῆ 13ῃ Φεβρουαρίου τῆς Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περιοδικοῦ «'Εκκλησία», ἐν συνεχείᾳ δὲ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Αχιλλοπούλειου 'Ιδρύματος.

— Τῆ 14ῃ Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου.

— Τῆ 15ῃ Φεβρουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

— Τῆ 16ῃ Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου, τὸ δὲ ἀπόγευμα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μπαγκείου 'Ιδρύματος.

— Τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου τῆς Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Ζητημάτων.

— Τῆ 21ῃ Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Ιεραῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

'Απεχαιρέτησε : τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ 'Ελληνικοῦ τὸν ἀναχωροῦντα διὰ τὴν Κύπρον Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον κ. Μακάριον.

'Εδέχθη : Τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου τὸν Πρόεδρον τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον κ. Μακάριον, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν κ. Γεράσιμον Κονιδάρην, τὸν Διευθυντὴν τῶν Τεχνικῶν 'Υπηρεσιῶν τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσημαμάτων κ. Φυτικᾶκην καὶ τὰς Δίδας Ποταμιάνου καὶ Καλογεράκη τοῦ Βασιλικῆς 'Εθνικοῦ 'Ιδρύματος.

— Τῆ 13ῃ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κίτρος κ. Βαρνάβαν καὶ τὸν πολιτικὸν μηχανικὸν κ. Πολιτᾶκον.

— Τῆ 14ῃ Φεβρουαρίου τοὺς ὑπαλλήλους τῆς 'Ιεραῆς 'Αρχιεπισκοπῆς καὶ πλείστους ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι τοῦ ἠὺχῆθησαν ἔτη πολλὰ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἐνθρονισεῶς του εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον 'Αθηνῶν.

τῆς κάθε ἠθικῆς ἀξίας, προσώπων καὶ πραγμάτων, ἢ ἐλευθεριότης — διὰ νὰ μὴν πῶ ἢ ἀνηθικότης — μερικῶν σεναρίων, ὑπερβαίνουν κάθε ὄριον ἀνοχῆς. Καὶ τίθεται τὸ θέμα : Πῶς ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγωγή χωρὶς ἔλεγχον, χωρὶς ἐξέταση ; Διὰ νὰ κερδίζουν μερικὰ ἄτομα, πρέπει νὰ κατασκευαστῆται καὶ νὰ ρυπαίνονται ἡ 'Ελλάς ; Διότι ρυπαίνεται ἡ 'Ελλάς, ὅταν ἐξαικονίζονται εἰς τὰς ταινίας, ποὺ ἐξάγονται, πράγματα, ποὺ δὲν συμβαίνουν εἰς τὴν πραγματικότητα - εὐτυχῶς - εἰς τὸν τόπον μας».

Νομίζωμεν ὅτι ὁ ἔλεγχος τῶν ἐξαγομένων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταινιῶν πρέπει νὰ εἶναι αὐστηρὸς καὶ συστηματικὸς.

Χιμαιρικὸς ρωμαντισμὸς.

'Η ἐφημερὶς «Πρόβα» ἐζήτησε προσφάτως δι' ἄρθρον τῆς τὴν ἔντασιν τῆς ἀθειστικῆς ἀγωγῆς «διὰ τῆς προσελκόμεως πάντων τῶν πιστῶν εἰς δραστηρίαν παραγωγικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν δρασίαν» καὶ «διὰ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀνθρώπων». 'Η αὐτὴ ἐφημερὶς θεωρεῖ ὡς ἰδιαιτέρως σημαντικὴν τὴν ἀθειστικὴν ἀγωγήν τῶν παιδιῶν, διότι ἡ θρησκευτικὴ διαμόρφωσις εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀσκεῖ ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀνθρώπου. 'Επίσης ζητεῖ περισσοτέραν ἀθειστικὴν ἐργασίαν μεταξὺ τῶν ὑπερηλίκων, διότι οὗτοι ἐπηρεάζουν αἰσθητῶς τοὺς νέους.

'Αλλὰ τὰ αἰτήματα ταῦτα τῆς ρωσικῆς ἐφημερί-

δος ἀφ' ἑνὸς εἶναι ὁμολογία τῆς πανταχόθεν διαπιστουμένης ἀποτυχίας τῆς ἐν τῇ Σοβιετικῇ 'Ενώσει συστηματικῆς ἀνιθρησκευτικῆς ἐκστρατείας ἡμίσεος αἰῶνος καὶ ἀφ' ἑτέρου μαρτυροῦν χιμαιρικὸν μαρξιστικὸν ρωμαντισμὸν, μωπαζόντα ἐνώπιον τῆς ἀδιασειστοῦ πραγματικότητος, καθ' ἣν τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα εἶναι ἐμφυτον καὶ οὐδόλως εἶναι δυνατόν νὰ ἐκρῖνωθῇ ὑπὸ τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως, ἥτις ἀντιθέτως ὑποθάλλει καὶ ἐκρέφει αὐτὸ ἔτι περισσοτέρον.

'Ασβεστος δίψα.

'Εν συνεχείᾳ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξαρθῇ τὸ ἐξῆς γεγονός : 'Ὡς ἀναφέρει ἡ ἐν Βελιγραδίῳ ἐκδομένη ἐφημερὶς «'Εξπρὲς Πολίτικα», οἱ Χριστογενεϊνάτικοι φωνητικοὶ δίσκοι, τοὺς ὁποίους ἐκνεκροφόρησεν ἡ γιουγκοσλαβικὴ εἰταιρεία «Γιουγκοτόν» ἐν Ζαγαμβρία ἐγένοντο κυριολεκτικῶς ἀνάρπαστοι. 'Εντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κνκλοφορίας των ἐξηγντλήθη ὁλόκληρος ἡ ἔκδοσις 400.000 δίσκων. 'Αντιπρόσωποι τῆς 'Εταιρείας ἐδήλωσαν, ὅτι ἡ πώλησις αὕτη εἶναι ἄνευ προηγουμένου εἰς τὴν δισκογραφίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας. 'Η εἰταιρεία προέβη εὐθὺς εἰς νέαν ἔκδοσιν τῶν δίσκων.

'Ας εὐχρηθῶμεν, ἵνα εἰς ὅλα τὰ κομμουνιστικὰ κράτη γίνῃ ἐπὶ τέλους κατανοητόν, ὅτι οὐδεμίαν δύναμιν εἶναι δυνατόν νὰ κατασιγάσῃ τὴν ἀσβεστον δίψαν τῶν λαῶν διὰ τὰς αἰωνίους πνευματικὰς ἀξίας, τῶν ὁποίων φρεσὺς εἶναι ἡ Θρησκεία.

— Τῆ 17ῃ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Καστορίας κ. Δωρόθεον, τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Νικόλαον Καρμίρη, τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη πανοσ. ἀρχιμ. Χαρ. Βασιλόπουλον καὶ τὸν ὑφηγητὴν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μακρῆν.

— Τῆ 18ῃ Φεβρουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον.

— Τῆ 20ῃ Φεβρουαρίου τοὺς Σεβασμιώτατους Μητροπολίτας Μαρωνας κ. Τιμόθεον καὶ Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Σωτήριον, τὸν ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος πανοσ. ἀρχιμ. Χριστοφόρον Καλύβαν, τὸν Διευθύνοντα Σύμβουλον τοῦ TAKE κ. Ζαφ. Κέπετζην, τὸν Σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ τέως Διοικητὴν Ἀγίου Ὁρους κ. Κωνσταντόπουλον μετὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γαβριήλ καὶ τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου κ. Βησσαρίωνος, ὡς καὶ τὸν Ἐξοχώτατον Πρεσβυτὴν τῆς Ἀργεντινῆς.

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

*Εκκλησις

Οἱ τελευταῖοι καταστρεπτικοὶ σεισμοὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δήμου Ἐρινεοῦ—συνεπεία τῶν ὁποίων ἑκατοντάδες συνανθρώπων μας τῆς περιοχῆς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τοῦ Νομοῦ μας δεινῶς ταλαιπωροῦνται—ἐπέφερον καταστρεπτικὰς ζημίας εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῶν πληγέντων χωρίων. Ἰδιαιτέρως ὁμοῦ ἐπλήγησαν οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Ἐλεούσης, τῶν Καμαρῶν, τῆς Ζηρίας καὶ ἐντελῶς σχεδὸν κατεστράφησαν οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ τῶν χωρίων Δαμακινίου, Πιτίτσης, Συναγιῶν καὶ Ἄνω Ροδινῆς. Τὰ θυσιαστήρια τῶν ὡς ἄνω Ἱ. Ναῶν ἐγκατελείφθησαν, τὰ ἅγια σκεύη καὶ ἡ παναγία Παρακαταθήκη τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου ἀνεκομίσθησαν ἐκεῖθεν καὶ ἐστεγάσθησαν προχείρως εἰς κοινὰ καταφύγια. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη προσφυγία διὰ τὰ ἅγια τῆς Πιστεῶς μας οὐδεὶς δέχεται νὰ παραταθῆ. Εἶναι συγκινητικὸν ὅτι οἱ κάτοικοι ἐκ τοῦ ὑστερήματός των, παρὰ τὰς δυσχερείας των, προσφέρουν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ των, διότι ἀποτελεῖ παράδοσιν μακραίωνα διὰ τὸν Ἑλληνα πιστὸν χριστιανὸν νὰ λαμβάνῃ τὴν πρώτην μέριμναν διὰ τὸν πρώτον οἶκον τῆς Κοινότητος, δηλαδὴ διὰ τὸν Ἱερόν Ναόν.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας καταβάλλει εἰς Ἀθήνας συντόνους προσπάθειας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς συμπαροστάσεως τῶν ἀρμόδιων. Γίνονται δὲ δεκταὶ αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν δυναμένων ἐκ τῶν πιστῶν, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων προσήλθον ἤδη αὐτοπροαιρέτως, ζητοῦντες νὰ καταθέσωσι τὴν μικρὰν ἢ μεγάλην προσφορὰν των. Πρὸς τοῦτο ἠνοιχθὴ λογαριασμὸς παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν κατεστραμμένων ἐκ τῶν σεισμῶν Ἱ. Ναῶν. Οἱ βουλούμενοι ὡσαύτως δύνανται νὰ καταθέτουν τὸς εἰσφορὰς των παρὰ τῆ Ἱ. Μητροπόλει (Γραφεῖα Ἀρχιεπισκοπῆς).

Ἀπευθύνεται πρὸς πάντας ἡ ἐκκλησις, ὅπως συμπαρασταθῶμεν, καθ' ἃ ἕκαστος δύναται, εἰς τὴν ἀγιωτάτην προσπάθειαν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἐρειπωμένων Ἱ. Ναῶν μας, ἕνα ἀπαύστως θὰ ἀναπέμψονται αἱ προσευχαὶ τῶν ἀδελφῶν μας καὶ θὰ δοξολογῆται τὸ ὑπὲρ πάν ἄλλο ὀδοξασμένον ὄνομα τοῦ ἐν Τριάδι ἡμῶν Θεοῦ, Οὐ ἡ δόξα καὶ τὸ Κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας.

—Τὴν 19ῃν Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἐπραγματοποιήθη, παρὰ τὸ δριμύτατον ψῆχος καὶ τὴν μεσολαβήσασαν ἀπεργίαν τῶν αὐτοκινητιστῶν, ἡ θαυμασία ἐξόρμησις ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν εἰς τὰ σεισμόπληκτα χωρία τοῦ τέως Δήμου Ἐρινεῶν. Εἰς οἰκογενεῖας σεισμοπαθῶν διενεμήθησαν 500 δέματα με ἀνδρικὸν καὶ γυναικεινὸν ἱματισμὸν καὶ με κουβέρτες ἕκαστον, εἰς καλὴν κατάστασιν. Ἐν τῷ μεταξύ

ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνος, ὅστις, συνοδικὸς ὢν καὶ μάλιστα ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εὐρίσκειται εἰς Ἀθήνας, καταβάλλει συντονισμένας προσπάθειας διὰ νὰ ἀνταποκριθῆ ἡ Μητρόπολις εἰς τὴν εὐρείαν αὐτὴν ἐκδήλωσιν ἀγάπης πρὸς τοὺς σεισμοπαθεῖς.

Ἱερά Μητρόπολις Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

Τὴν 14.2.67 εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὁρησκευτικοῦ Συλλόγου ἡ «Ἀναγέννησις», ὅστις τελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρῶν κ. Κων/τίνου, ἐπραγματοποιήθη ἱερατικὴ σύναξις τῶν ἐφημερίων τῆς πόλεως Σερρῶν καὶ τῆς περιφερείας Σερρῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Κωνσταντίνου. Κατ' αὐτὴν προσήλθον περὶ τὴν 9ῃν πρωϊνὴν ὁ Ταξίαρχος Ὑποδιοικητῆς τῆς Χ Μεραρχίας, ἀντιπροσωπεύων τὸν Στρατηγόν, ὁ κ. Δήμαρχος Σερρῶν, ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς Μέσης Ἐκπαίδευσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὁρησκευτικοῦ Συλλόγου ἡ «Ἀναγέννησις» καὶ ἀνηύθυνον θερμὸν χαιρετισμὸν εἰς τοὺς συνέδρους ἐφημερίους.

Ἀκολουθῶν τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, ὁ ὁποῖος ἐν πολλῇ ἀγάπῃ ἀνέπτυξε θέματα σχετικὰ μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐφημερίων ἐν τῇ Κοινωνίᾳ. Ἠκολούθησε συζήτησις καὶ ἐξαγωγὴ συμπερασμάτων. Κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν διερχόμενος ἐκ Σερρῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν κ. Νικόδημος ἐδέχθη εὐχαρίστως πρόσκλησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν, ὅπως ἔλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συνεδριάσεως καὶ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς ἐφημερίους.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ζιχνῶν ἀνέπτυξε μετὰ τρόπον παραστατικὸν τὸ θέμα «Ὁ Ἱερεὺς ὡς Λειτουργὸς». Ὡσαύτως ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, Πρωτοσύγκελλος—ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης, διεπραγματεύθη τὸ θέμα «Ὁ Ἱερεὺς καὶ ἡ καθαρὴ καὶ ἡ τάξις ἐν τῷ Ναῷ». Ἡ συζήτησις ἠκολούθησε μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ἀπαντες οἱ ἐφημέριοι ἀπεκόμισαν πνευματικὰ ἐφόδια καὶ ὄφελι. Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερρῶν ἐργάζεται ἀόκως καὶ φροντίζει διὰ τὸν πληρέστερον καταρτισμὸν τῶν ἐφημερίων τῆς Μητροπόλεως του πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἀποστολῆς των. Τοιαύτη ἱερατικὴ σύναξις ἐπανελήφθη τὸ Σάββατον 18ῃν Φεβρουαρίου εἰς Νιγρίταν διὰ τοὺς ἐφημερίους τῆς περιφερείας Νιγρίτης. Ἐπίσης μέχρι τοῦδε ἔχουν πραγματοποιηθῆ ἕξ ἱερατικαὶ Συνάξεις, κατὰ τὰς ὁποίας συνεζητήθησαν πολλὰ θέματα, σχετικὰ μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κληρικοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὴν 10 καὶ 11 Νοεμβρίου 1966 διεξήχθησαν εἰς τὸ Λονδῖον ἀνεπίσημοι θεολογικαὶ συζητήσεις μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Αἱ συζητήσεις ἀφεώρων κυρίως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ κύρους τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Αἱ δύο ἀντιπροσωπεῖαι προέβησαν εἰς χρήσιμον ἀνταλλαγὴν πληροφοριῶν. Τῆς ἀγγλικανικῆς ἀντιπροσωπείας μετέσχον ὁ ἐπίσκοπος Ὁξφόρδης Dr. Carpenter, ὁ Dr. Tom Parker τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Quincy (τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν ΗΠΑ) Dr. Hickfield, τῆς δὲ ἀντιπροσωπείας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βρυξελλῶν καὶ Βελγίου κ. Βασίλειος, ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Ζβενιγορόντ καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν κ. Βλαδίμηρος καὶ ὁ ὑποδιευθυντῆς τοῦ Ἰνστιτούτου Θεολογικῶν Ἐρευνῶν τῆς ἐν Γενεύῃ Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Διοίκησις» πρωθιερεὺς Βιτάλιος Μποροβόυ.

—Ἀπὸ τῆς 14ῆς Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 3ῆς Νοεμβρίου 1966 ἐπεσκέφθη τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀντιπροσω-

πεία τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελουμένη ἐκ δύο ἐπι-
σκόπων καὶ δύο ἱερέων.

—Ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησια-
στικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Θεοφιλέστατος
ἐπίσκοπος Ζαράϊσκ κ. Ἰουβενάλιος ἐπεσκέφθη τὴν 17ην Νοεμ-
βρίου 1966 τὴν ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν, ὅπου ἐγένε-
το δεκτὸς ὑπὸ τοῦ συμβούλου τῆς Πρεσβείας κ. Παπαδοπού-
λου, συνομιλήσας μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπαν-
δρώσεως τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ρωσικῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παν-
τελεήμονος διὰ νέων μοναχῶν.

—Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανὸς
κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἀπὸ 1-12
᾽Οκτωβρίου 1966, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Ἄνωτάτου Πα-
τριάρχου-Καθολικοῦ πάντων τῶν Ἀρμενίων κ. Βάσκεν Α',
ἐγένετο δεκτὸς τὴν 11ην ᾽Οκτωβρίου ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου
Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, ὁ ὁποῖος προσφωνῶν τὸν
Πατριάρχην Ρουμανίας εἶπε μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Αἱ κοινὰ προσπάθειά μας εἰς τὰς Πανορθόδοξους Δια-
σκέψεις τῆς Ρόδου, τὸ ἔργον μας διὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς
μελλούσης Πανορθόδοξου Προσυνόδου, τὰ πρῶτα βήματά
μας εἰς τὴν ἐπίτευξιν καθολικῶν κατὰ τὸ πνεῦμα ἀποφάσεων
περὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἐγγυτάτων πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν
Ἐκκλησιῶν μᾶς παρακινοῦν εἰς ἔτι στενωτέραν ἀδελφικὴν
πανορθόδοξον συνεργασίαν καὶ γεννοῦν εἰς τὴν καρδίαν μας τὴν
ἐλπίδα ὅτι αἱ ἱστορικῶς προσδιορισμέναι δυσχέρειαι καὶ τὰ
πνευματικὰ σκάνδαλα τοῦ παρελθόντος, ποῦ ἐπεχείρησαν νὰ
μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν καθολικὴν ζωὴν, βα-
θμηδὸν θὰ ὑπερνηκθοῦν καὶ θὰ ξεπεραστοῦν μετὰ τὴν βοήθειαν
τοῦ Θεοῦ.

Ἡ προσφάτως συνελθοῦσα ἐν Βελιγραδίῳ Διάσκεψις, κατὰ
τὴν ὁποίαν εἰργάσθησαν ἐπὶ δύο ἑβδομάδας δύο Διορθόδοξοι
Θεολογικαὶ Ἐπιτροπαὶ διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ διαλόγου
μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν, εἶχεν ἀπὸ
τὴν ἀποψιν αὐτὴν μεγάλην σημασίαν. Ἡ ὅλη πορεία τῶν
ἐργασιῶν τῆς εἰδείξε πειστικῶς ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ πνεύμα-
τος τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τόσον σοβαρὰ ζητήματα, ὅπως ἡ
προσέγγισις τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐνότητα
τῆς πίστεως, νὰ ὑποκαθίσταται ἡ συνετὴ καὶ ὑπεύθυνος ἐργα-
σία ὑπὸ ἀπλῶν χειρονομιῶν προθυμίας περὶ προσεγγίσεως.
Ἡ γνησίᾳ οἰκοδομῇ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως ἀπαιτεῖ πρὸ
πάντων βαθεῖαν καὶ ἀκατάλυτον συμφωνίαν ὅλων τῶν κατὰ
τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡ συμφωνία δὲ αὐτὴ δύνα-
ται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον δι' ἐλευθέρων ἀποφάσεων περιβεβλη-
μένων τοιαύτην μορφήν, ἡ ὁποία δὲν θὰ παρημποδίζε οὔτε τὴν
ἐλευθέραν ἀνταλλαγὴν θεολογικῶν ἀπόψεων, οὔτε τὴν χάραξιν
ἐνιαίας πανορθόδοξου γραμμῆς ἐπὶ τῶν εἰσέτι ἀνεπαρκῶς συν-
τονισμένων ζητημάτων.

Νομίζομεν ὅτι μετὰ τὴν ἀδελφικὴν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν
θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία καὶ ἐπὶ τῶν μὴ
συμπεφωνημένων (ἀσυντονιστῶν) ζητημάτων, ὅπως εἶναι ἡ
θέσις ἐπὶ τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, καὶ ἐπὶ ἄλλων ζη-
τημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγγλικανοὶ θεολόγοι
ἔχουν πολλὰς ἀπόψεις.

Θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ συντελεσθῇ εἰς τὴν δέουσαν διασάφησιν
καὶ ἐπίλυσιν σειρᾶς ἐνδοορθόδοξων προβλημάτων ἡ σύστασις
μονίμου ἑνεργοῦ πανορθόδοξου ὄργανου, εὐρισκομένου εἰς

στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τοὺς Ἀρχηγούς καὶ τὰς Συνόδους ὅλων τῶν
κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 27ην Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἐωρτάσθη εἰς ὅλην τὴν Σερβίαν
ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Σάββα, τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου καὶ
ὄργανωτοῦ τῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, εἰς ὅλους
τοὺς ναοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ χωρέσουν ὅλα τὰ
συρρεῦσαντα πλήθη πιστῶν. Εἰς τὰ κηρύγματα τῶν οἱ ἱερεῖς
ὑπεγράμμισαν τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγ. Σάββα διὰ
τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸ
στήριγμα τοῦ σερβικοῦ λαοῦ κατὰ τὴν πλήρη ἀγώνων καὶ
δοκιμασιῶν ἱστορίαν του. Μὲ ὅλους ἰδιαιτέραν ἐπισημότητα
ἐωρτάσθη ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Σάββα εἰς τὸν Ἱερατικὸν Σύν-
δεσμον Σερβίας, τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ τὴν Ἱερατικὴν
Σχολὴν Βελιγραδίου. Καὶ αἱ ἐφετεινὰ ἑορταστικὰ ἐκδηλώσεις
ἔδειξαν τρανῶς ὅτι τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα τοῦ Ἁγίου Σάββα
ζῆ εἰς τὰς καρδίας καὶ τὰς ψυχὰς τοῦ σερβικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι
τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ σήμερον τρέφει μετὰ τοὺς ζωποιοὺς χυ-
μοὺς του τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς τῆς γείτονος χώρας.

—Τὸ ἐφετεινὸν χριστουγεννιάτικον τεύχος τοῦ πάντοτε
πλουσίου εἰς ἐποικοδομητικὴν ὕλην ἐκκλησιαστικοῦ περιοδι-
κοῦ «Ὁρθόδοξος Ἱεραπόστολος» τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας,
τὸ ὁποῖον ἤδη κυκλοφορεῖ εἰς 45.000 ἀντίτυπα, εἶναι ἀφιερ-
ωμένον εἰς τὰ Χριστοῦγεννα καὶ τὰ σερβικὰ χριστουγεννιά-
τικὰ ἔθιμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ἐωρτάσθη εἰς τὴν Σό-
φίαν μετὰ μεγάλην ἐπισημότητα ἡ 1050 ἐπέτειος ἀπὸ τοῦ θανά-
του τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος Ἀχρίδος. Τὴν 6 καὶ 7 Δεκεμβρίου
ὄργανωθῆ ἐπιστημονικὸν συμπόσιον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Πο-
λιτισμοῦ καὶ Τεχνῶν, τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν
καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας «Κλήμης Ἀχρίδος», κατὰ τὴν
διάρκειαν τοῦ ὁποῖου Βούλγαροι καὶ ξένοι ἐπιστήμονες ἀνέ-
γνωσαν 17 εἰσηγήσεις καὶ ἀνακοινώσεις.

Καθ' ἃ γράφει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκ-
κλησίας «Τσαρκόβεν Βέστνικ» εἰς τὸ τεύχος τῆς 21 Δεκεμβρίου
1966, «Ὁ Ἀντώνιος Ταχιάος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ἐχαιρέτησε βουλγαριστὶ τὸ βουλγαρικὸν ἐπιστημονικὸν συμ-
πόσιον, τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἅγ. Κλήμεντα, ὁ ὁποῖος ἐγκα-
τεστάθη εἰς τὴν Ἀχρίδα καὶ ἴδρυσεν τὴν πρώτην βουλγαρικὴν
φιλολογικὴν σχολὴν. Ὁ ἅγ. Κλήμης κατέχει, ἐδήλωσεν ὁ ἐπι-
φανὴς Ἑλληνας σλαβολόγος, ἐξέχουσαν θέσιν ὄχι μόνον εἰς τὴν
βουλγαρικὴν καὶ τὴν σλαβικὴν παράδοσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν
ἑλληνικὴν παράδοσιν. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος Θεοφύλα-
κτος καὶ βραδύτερον ὁ Δημήτριος Χωματιανὸς ἐξυμνοῦν τὸ
φιλολογικὸν καὶ χριστιανικὸν ἔργον του μεταξύ τοῦ βουλγα-
ρικοῦ λαοῦ. Τὸν 11' αἰῶνα τὸ ἐν Μοσχοπόλει ἑλληνικὸν τυ-
πογραφεῖον ἐκδίδει τύποις τὸν βίον καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ
ἁγίου Κλήμεντος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν δρασίαν του ἀνήκει εἰς ὅλους
τοὺς Σλάβους, ἀλλὰ περισσότερο εἰς τὸν βουλγαρικὸν λαόν».

Ἐπιστημονικὸν συμπόσιον περὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἁγ. Κλή-

μεντος 'Αχρίδος ώργάνωσε τήν 9 και 10 Δεκεμβρίου 1966 και ή Θεολογική 'Ακαδημία Σόφιας.

—Οί ύφηγηται τής Θεολογικής 'Ακαδημίας Σόφιας Τόντωρ Σάμπεφ και ό πρωθιερεύς Ράντκο Ποπτοντόρωφ έξελέγησαν παμπηφεί καθηγηται τής ώς άνω 'Ακαδημίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις Ζιχνών και Νευροκοπίου

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τήν κενήν ἑφημεριακὴν θέσιν τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγ. Νικολάου - Καλῆς Βρύσης, τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν, συμφώνως τῷ Νόμῳ 2200/40 και ταῖς ἰσχυροῦσαις συμπληρωματικαῖς διατάξεσι, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τήν ἀνακλήρυσιν τῶν ὑποψηφίων, διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Ν. Ζίχνη τῆ 15ῃ Φεβρουαρίου 1967

† 'Ο Ζιχνῶν και Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Καστορίας

'Ἐχοντας ὑπὶ ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 παράγραφος 1 ὑπ' ἀριθμ. 2200/1940 Α.Ν. «Περὶ 'Ενοριακῶν 'Ιερῶν Ναῶν και 'Εφημεριῶν» ὡς ἐτροποποιήθη και συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων περὶ ἑφημεριῶν εἰς τὰς Παραμεθορίους Μητροπόλεις, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και κερτημένους τὰ τε κανονικά και νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς παραμεθορίους κενὰς ἑφημεριακὰς θέσεις: 1) Λάγγας, 2) 'Ιεροπηγῆς, 3) Χρυσῆς, 4) Πευκοφύτου, 5) Καστανοφύτου, 6) Περιβολίων, 7) Ζευγοστασίου, 8) Στενῶν, 9) Καλῆς Βρύσης, 10) Γιαννοχωρίου, 11) Σλήμνιτσας, 12) 'Αγίου Ζαχαρίου, 13) Φούσας, 14) Σκιεροῦ, 15) Κρεμαστοῦ, 16) 'Ασπρονερίου, 17) 'Αγίου Νικολάου, 18) Περικοπῆς, 19) Πολυκεράσου, 20) Βυσινέας, 21) Ποιμενικοῦ, 22) Σιδηροχωρίου, 23) Κεφαλαρίου, 24) Κορυφῆς, 25) Μακροχωρίου, 26) Κρανιῶνος, 27) Μαυροκάμπου, 28) Μελέ, 29) Βατοχωρίου, 30) Κρυσταλλοπηγῆς, 31) Στενῶν, 32) Βέργας, 33) Πρασίνου, 34) Τριγώνου, 35) Σταυροποτάμου, 36) Νυμφαίου, 37) 'Αγίας Ἄννης, 38) Φτεριάς και 39) Λεύκης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν 'Ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

'Εν Καστορίᾳ τῆ 20ῃ Φεβρουαρίου 1967

† 'Ο Καστορίας ΔΩΡΟΘΕΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Πατρῶν

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν 'Ιερομόναχον Δανιὴλ Δρακόπουλον
(Ἄγνωστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐνεργοῦντος

ὡς ἀνακριτοῦ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1948/24.9.66. ἐντολῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν, και εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τὴν 27ην Φεβρουαρίου ἐ.ε. ἡμέραν Δευτέραν και ὥραν 10ην π.μ. ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ αὐθαρέτῳ ἐγκαταλείψει τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοίας σου.

'Εν Πάτραις τῆ 23ῃ 'Ιανουαρίου 1967

'Ο 'Ανακριτῆς

'Ιερεὺς ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΑΜΠΙΑΤΑΚΗΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Εκ διδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Αθηνῶν και πάσης 'Ελλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† 'Ο Γόρτυνος και Μεγαλόπολεως ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ
† 'Ο 'Ελασσώνος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἑτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν 'Επικρατείας: 30 ἑτησίως.
'Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 8.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Πνοή ἕαρος ἐν μέσῳ χειμῶνι.

'Εόρτια Γράμματα.

Παν. Τρεμπέλα, 'Η ἐν Βελιγραδίῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις.

Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιληνῆς 'Ιακώβου, 'Η ἀπόδοσις τῶν σεπτῶν Λευφάνων τοῦ 'Αγίου 'Ισιδώρου εἰς τὴν Χίον.

Σεβασμ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν και Νευροκοπίου Νικοδήμου, Ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας.

'Αρχιμ. Ι.Α. Παπαδοπούλου, Δ. Θ, τέως Διευθυντοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης, Νὰ ἀποφύγωμεν τὴν σύγχυσιν.

'Αρχιμ. Καλλινίκου Καρούσου, 'Η μοναστικὴ κοινότης τοῦ Ταιζέ.

'Η 'Ορθοδοξία ἐν διαλόγῳ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων.

Παρατηρήσεων στήλη.

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Μενάνδρου 4 — 'Αθήναι — Τηλ. 311.121

'Υπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος 'Ηρώων 26, Περιστέρι